

Rapport

Ruimte voor sport in Veenendaal

Inzichten voor een integraal huisvestingsplan voor sport

Ruimte voor sport in Veenendaal

Inzichten voor een integraal huisvestingsplan voor sport

In opdracht van de gemeente Veenendaal

Mulier Instituut

Björn Schadenberg

Audrey Kusters

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, 1 november 2023

www.mulierinstituut.nl

info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding: auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Afkortingen & Begrippen

Afkortingen

DSA | Database
SportAanbod

VTO | Vrijtijdsomnibus

Begrippen

Bewegingsonderwijs
De gymlessen bedoeld om de wettelijke kerndoelen te halen.

Zaalsporten
Sporten die in principe in een sporthal, sportzaal of gymzaal worden beoefend.

Sporthal
Overdekte sportruimte van minimaal 40 bij 20 meter, in principe geschikt voor alle zaalsporten.

Sportzaal
Overdekte sportruimte van circa 28 bij 22 meter, geschikt voor meerdere zaalsporten.

Gymzaal
Overdekte sportruimte van circa 21 bij 12 meter, in beginsel gesticht voor het bewegingsonderwijs, geschikt voor beperkt aantal zaalsporten.

Inhoudsopgave

Ruimte voor sport in Veenendaal

1	Ruimte voor sport in Veenendaal	5
1.1	Afbakening	5
1.2	Werkwijze	5
2	Context, trends en ontwikkelingen	6
2.1	Accommodatiebeleid	6
2.2	Accommodatiebehoefte	9
3	Binnensportaccommodaties	13
3.1	Aanbod	13
3.2	Behoefte	16
3.3	Gebruik	23
4	Buitensportaccommodaties	30
4.1	Aanbod	30
4.2	Hockey	31
4.3	Honk- en softbal	33
4.4	Korfbal	33
4.5	Tennis	34
4.6	Voetbal	36
4.7	Overige sporten	38
5	Conclusie & aanbevelingen	41
5.1	Conclusie	41
5.2	Interpretatie	42
5.3	Aanbevelingen	42

Ruimte voor sport in Veenendaal

De gemeente Veenendaal wil een integraal huisvestingsplan voor haar sportaccommodaties opstellen. Daar heeft zij inzichten in de behoefte voor nodig. In deze rapportage geven we inzichten in de accommodatiebehoefte vanuit de sport en het bewegingsonderwijs. Duidelijk wordt hoe de verhouding tussen aanbod en behoefte is, en of aanpassingen nodig zijn gelet op verwachte ontwikkelingen.

1.1 Afbakening

Binnensportaccommodaties zijn overdekte sportruimtes die worden benut voor de beoefening van meerdere zaalsporten en het geven van bewegingsonderwijs. De behoefte aan andere typen overdekte sportaccommodaties, zoals denksportcentra of zwembaden, valt buiten de scope van dit rapport.

Bij de buitensportaccommodaties beperken we ons tot de behoefte aan sportvoorzieningen op de sportparken. De behoefte aan voorzieningen voor sportbeoefening in de openbare ruimte laten we buiten beschouwing.

1.2 Werkwijze

We hebben het aanbod geïnventariseerd en weergegeven op kaart. De Database SportAanbod (DSA) hebben we benut om te bezien in hoeverre het aanbod afwijkt van referentiecijfers. Om de behoefte vanuit de sport te bepalen hebben we landelijke richtlijnen toegepast. De behoefte vanuit het onderwijs hebben we berekend aan de hand van de gemeentelijke taakstelling. Ramingen over de ontwikkeling van de behoefte baseren we op bevolkings- en leerlingenprognoses en trends in de sportdeelname.

We vergelijken Veenendaal in dit rapport met de volgende referentiecijfers:

- ▣ het landelijke gemiddelde (Nederland);
- ▣ het gemiddelde van de VSG-regio (provincie) Utrecht;
- ▣ het gemiddelde van referentiegemeenten die vergelijkbaar zijn met Veenendaal op basis van stedelijkheid en bevolkingsomvang.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we een aantal relevante ontwikkelingen, prognoses en trends. In hoofdstuk 3 behandelen we de binnensportaccommodaties, in hoofdstuk 4 de buitensportaccommodaties. Hoofdstuk 5 vormt het afsluitende hoofdstuk, waarin we alle resultaten samenbrengen en een beschouwing geven.

Context, trends en ontwikkelingen

In dit hoofdstuk schetsen we de context waarbinnen de aanbod-behoefteanalyses plaatsvinden. Ook geven we relevante trends en ontwikkelingen voor sportaccommodatiebeleid en accommodatiebehoefte weer.

2.1 Accommodatiebeleid

Sport

Gemeenten rekenen het tot hun verantwoordelijkheid sportbeoefening te faciliteren, ook al is er geen wettelijk kader dat dit verplicht. In beginsel doen ze dit vanuit de gedachte van marktfalen en het sociaal-maatschappelijke belang van sport (Hoekman, 2018).

Waar in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw een bouw golf van gemeentelijke sportaccommodatie plaatsvond (Van der Poel et al., 2016), richt het gemeentelijke sportaccommodatiebeleid zich tegenwoordig veelal op het beter benutten van de bestaande infrastructuur (Hoekman & Schadenberg, 2023). De laatste twee decennia zit vernieuwing van het landschap vooral in de hoek van de commerciële initiatieven (Van der Poel et al., 2016).

Om de bestaande infrastructuur beter te laten renderen staat multifunctionaliteit en meervoudig gebruik hoog op de gemeentelijke agenda (Hoekman & Van der Maat, 2017; Hoogendam et al., 2021). Steeds meer sportparken worden opengesteld of er worden vrij toegankelijke voorzieningen toegevoegd (calisthenics, survivalparcours). In sporthallen zien we steeds vaker dat modules worden toegevoegd (urban sports-elementen, gamification). Gemeenten introduceren flexibele exploitatiemodellen voor sportvelden, waardoor ze beter kunnen sturen op mede-/deelgebruik van de velden (Schots & Schadenberg, 2020).

Sportbonden nemen hun verantwoordelijkheid in de landelijke ambitie om de benutting van de sportaccommodaties te verhogen door bijvoorbeeld flexibele speeldagen te introduceren, doordeweekse competitie te stimuleren of normen en planningsregels aan te passen (Hoekman & Schadenberg, 2023).

De gemeente is in de meeste gevallen niet langer de partij die financiert, beheert én coördineert. Steeds meer gemeenten besteden de uitvoering van het sportbeleid uit aan andere organisaties (Schadenberg, 2022). In het Nederlandse sportlandschap neemt de rol van externe uitvoeringsorganisaties toe, met name voor de uitvoering van het sportaccommodatiebeleid. De exploitatie van sportaccommodaties wordt steeds vaker verzelfstandigd of uitbesteed (Hoogendam et al., 2021).

De rol van verenigingen bij het beheer en de exploitatie van sportaccommodaties is de laatste decennia toegenomen. Met name zijn meer onderhoudstaken bij veldsportverenigingen komen te liggen (Hoekman et al., 2022). Er wordt meer van verenigingen verwacht om de maatschappelijke waarde van de sportaccommodatie te verhogen. Bijvoorbeeld door de accommodatie rookvrij te maken, gezonde alternatieven in de sportkantine aan te bieden of activiteiten open te stellen voor niet-leden (Lucassen et al., 2018).

Bij de totstandkoming van het sportbeleid wordt samengewerkt met andere beleidsterreinen of gemeentelijke afdelingen. Sportbeleid wordt (daarmee) vaker integraal ingestoken (Hoogendam et al., 2021). Andere gemeentelijke domeinen dragen vaker financieel bij aan het sportbudget. De financiële bijdrage is meestal voor activiteiten die ook voor de andere domeinen baten realiseren en komt niet zozeer direct ten goede van sportaccommodaties.

▣ **Veenendaal**

In beleidsstukken en akkoorden van de gemeente Veenendaal staan verschillende passages over sport.

In het Beleidskader Sport en Bewegen 2020-2023 (Gemeente Veenendaal, 2019) staat dat sportaccommodaties zoveel mogelijk worden opengesteld voor sporten en bewegen buiten verenigingsverband (p. 21). Aanvullend en verdiepend op het beleidskader is in 2020 het Sportakkoord Veenendaal (Gemeente Veenendaal, 2020a) tot stand gekomen. Ook hierin staat een programma om zoveel mogelijk buitensportaccommodaties open te stellen voor sporten en bewegen buiten clubverband (p. 6).

In de Omgevingsvisie Veenendaal 2030 (Gemeente Veenendaal, 2021) staat het doel om onderwijs en sport dichterbij elkaar te brengen en om sportaccommodaties toegankelijker te maken, zodat deze beter en innovatiever kunnen worden benut (p. 25).

In lijn met de landelijke ambities zet de gemeente Veenendaal met deze doelen en ambities in op het verbeteren van de bezettingsgraad van de bestaande sportaccommodaties. In een bredere context wil de gemeente daarnaast het beheer van sportaccommodaties door verenigingen stimuleren en is het doel om in 2025 alle buitensportaccommodaties rookvrij te laten zijn (Gemeente Veenendaal, 2019). Ook dit is in lijn met landelijke ontwikkelingen, om de sociaalmaatschappelijke waarde van sportaccommodaties te verhogen.

Bewegingsonderwijs

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de huisvesting van scholen in het basisonderwijs, speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs. Hieronder vallen voorzieningen voor het bewegingsonderwijs.

Scholen in het primair onderwijs zijn vanaf het schooljaar 2023-2024 verplicht om voor alle leerlingen wekelijks twee gymlessen van 45 minuten te verzorgen. Deze

deugdelijkheidseis heeft geen gevolgen voor de gemeentelijke zorgplicht. Vanuit de Wet op primair onderwijs konden scholen al ruimte aanvragen om het straks verplichte aantal gymlessen te geven. In het schooljaar 2020-2021 gaf slechts 53 procent van de scholen in Nederland aan alle groepen wekelijks twee gymlessen (Slot-Heijs et al., 2021).

Uit landelijk onderzoek blijkt dat een vijfde van de schoolleiders in het primair onderwijs verwacht niet te kunnen voldoen aan de deugdelijkheidseis in het schooljaar 2023-2024. De meest genoemde reden hierbij, die ruim de helft van deze schoolleiders noemde, is te weinig beschikbare ruimte in de binnensportaccommodaties. Bij een kwart vormt de afstand tot het gymnastieklokaal een belemmering (Slot-Heijs et al., 2021).

Veel gemeenten kijken naar andersoortige (sport)accommodaties om het verplichte aantal gymlessen te laten plaatsvinden (Vrieswijk & Schadenberg, 2023). De Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO) heeft in een leerlijnanalyse inzichtelijk gemaakt hoe ze deze accommodaties als aanvullende gymlocatie kunnen inzetten (KVLO, 2023). Hierbij is het advies om 30 minuten gymles te geven bij deze aanvullende gymlocatie en 60 minuten in een binnensportaccommodatie. De wettelijke zorgplicht heeft in principe betrekking op gymzalen, sportzalen en sporthallen. Deze accommodaties zijn geschikt voor alle leerlijnen van het bewegingsonderwijs.

De laatste jaren is er meer aandacht voor het dynamischer maken van de tijd die leerlingen op school doorbrengen, zowel in het primair onderwijs (Slot-Heijs et al., 2021) als in het voortgezet onderwijs (Slot-Heijs et al., 2022). Tijdens schooltijd organiseren nagenoeg alle scholen in het primair onderwijs beweegmomenten tussen of tijdens de lessen. In het voortgezet onderwijs vinden op steeds meer scholen sportactiviteiten tijdens de pauze plaats, maar is het aanbod vrijblijvender.

De gemeente heeft geen zorgplicht voor het mogelijk maken van de aanvullende sport- en beweegactiviteiten tijdens of buiten schooltijd. De meeste activiteiten kunnen goed plaatsvinden in het (bestaande) klaslokaal of schoolgebouw of op het schoolplein. Wel kijkt ze, zeker bij nieuwbouw, steeds vaker naar vergrote speellokalen, ruimere schoolpleinen en beweegpleinen rondom het schoolgebouw. De schoolomgeving wordt hiermee breder inzetbaar, eventueel ook voor de reguliere gymlessen.

Veenendaal

In het Integraal Huisvestingsplan onderwijs 2021-2024 (Gemeente Veenendaal, 2020b) streeft de gemeente naar een efficiënte inzet van haar vastgoedportefeuille. Zij wil hiertoe (meer) Integrale Kindcentra (IKC's) realiseren, waar eventueel ook ruimte voor sport wordt geboden (p. 18).

De gemeente heeft de verordening voor de voorzieningenhuisvesting van het onderwijs in Veenendaal in 2015 vastgesteld (Gemeente Veenendaal, 2015). We zien dat ze daarbij de modelverordening van de Vereniging van Nederlandse

Gemeenten (VNG) heeft aangehouden. Het overgrote deel van de gemeenten gebruikt deze modelverordening als basis voor hun lokale verordening.

2.2 Accommodatiebehoefte

Bevolkingsopbouw en -prognose

Veenendaal telt circa 68.500 inwoners in 2023. Naar verwachting neemt de bevolking toe tot ruim 75.600 inwoners in 2040 (+10%). De grootste toename vindt in de oudere leeftijdsklassen plaats, maar ook het aantal inwoners jonger dan 15 jaar stijgt (figuur 2.1).¹

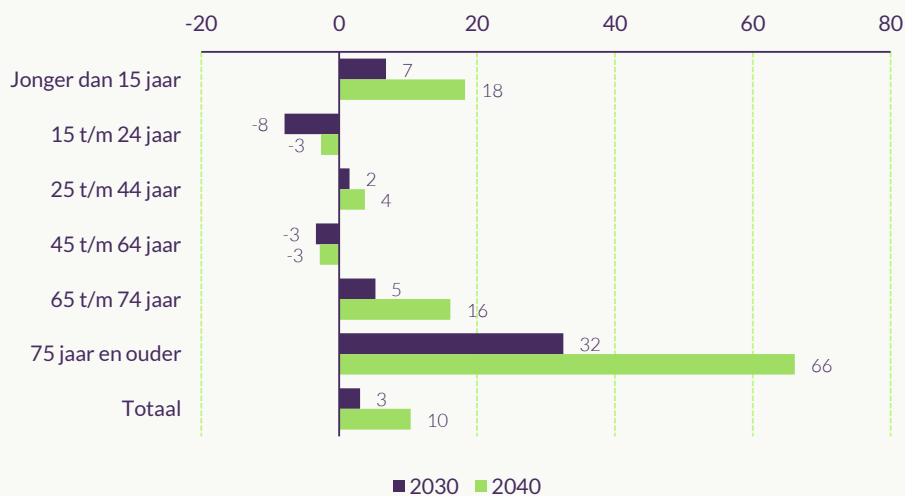
De wijk Noordoost is met ruim 16.000 inwoners de wijk met de meeste inwoners (niet in figuur). De wijk heeft daarnaast een relatief jonge bevolking: één op de drie inwoners is jonger dan 25 jaar (35%). Veenendaal-Centrum telt de minste inwoners (5.500) en heeft een relatief oude bevolking. Eén op drie inwoners is daar 65 jaar of ouder (32%).

Er zijn geen bevolkingsprognoses op wijkniveau beschikbaar.

Figuur 2.1

Verwachte bevolkingsontwikkeling gemeente Veenendaal

(in procenten t.o.v. 2023)

Bron: Gemeente Veenendaal, leeftijdsopbouw gemeente per 1 januari 2023; Provincie Gelderland, Bevolkings- en huishoudensprognose Gelderland 2019. Bewerking: Mulier Instituut.

Leerlingenaantallen en -prognoses

De Veenendaalse scholen waarvoor de gemeente een huisvestingstaak heeft, tellen in het schooljaar 2023-2024 bijna 13.000 leerlingen. De meeste leerlingen staan ingeschreven op een school in de wijk West (26%) of Zuidoost (25%).

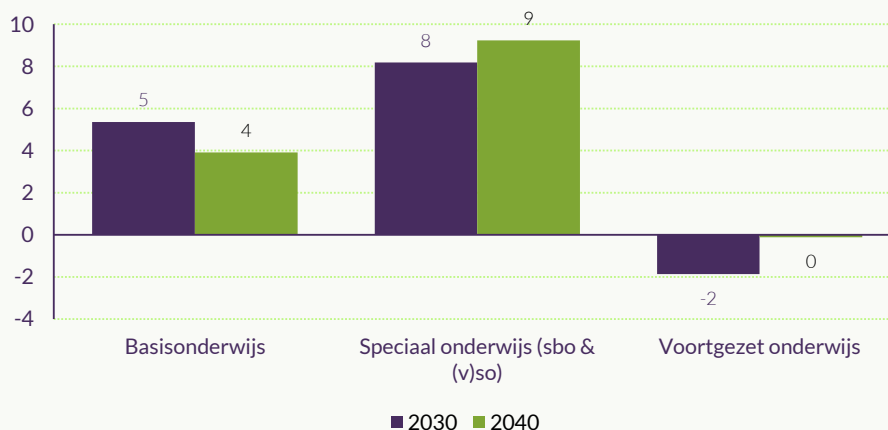
¹ De bevolkingsprognoses dateren uit 2019. Hierin zijn niet de recente nieuwbouwwontwikkelingen in Het Ambacht (+1.695 woningen), Veenendaal-Noord (+5.000 woningen) en Veenendaal-Zuid (+5.000 woningen) verwerkt.

Het is de verwachting dat het aantal leerlingen toeneemt naar 12.900 in 2040 (+2%). Het aantal basisschoolleerlingen neemt tot 2030 toe, om vervolgens licht te dalen. Het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs neemt daarentegen eerst af, om daarna weer toe te nemen (figuur 2.2).²

Het aantal leerlingen ingeschreven op de basisscholen in Veenendaal-Noordoost neemt het meest toe. Het aantal leerlingen op de basisscholen in Veenendaal-Zuidwest neemt juist af (niet in figuur).

Figuur 2.2

Verwachte ontwikkeling totaalaantal leerlingen scholen gemeente Veenendaal
(in procenten t.o.v. 2023)

Bron: Gemeente Veenendaal, ontwikkeling per onderwijstelling (speciaal) basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Sportdeelname

In 2022 sportte 51,3 procent van de volwassen inwoners van Veenendaal van 18 jaar en ouder minstens een keer per week. Dit was nagenoeg gelijk aan de wekelijkse sportdeelname in 2012 en 2016. Landelijk lag de sportdeelname op 53,6 procent, in de VSG-regio Utrecht op 59,9 procent. De sportdeelname onder de jongere inwoners van de gemeente is niet bekend.

In Nederland is gedurende de afgelopen twee decennia het percentage wekelijkse sporters onder ouderen gestegen. Het percentage wekelijkse sporters onder jongeren is juist gedaald. Volwassenen laten een licht stijgende trend zien. De lokale ontwikkeling van de sportdeelname naar leeftijdscategorie is niet bekend.

▣ Sportbondlidmaatschap

Twee op de tien inwoners van Veenendaal waren in 2022 (via een sportvereniging) lid van een sportbond (22,2%). Dit percentage is de laatste jaren stabiel. Landelijk is

² Ook in de leerlingenprognoses zijn nog niet de recente nieuwbouwontwikkelingen in Het Ambacht (+1.695 woningen), Veenendaal-Noord (+5.000 woningen) en Veenendaal-Zuid (+5.000 woningen) verwerkt.

het sportbondlidmaatschap onder de bevolking na een periode van afname weer toegenomen. In 2022 was bijna een kwart van de bevolking lid van een of meerdere sportbonden (24,4%).

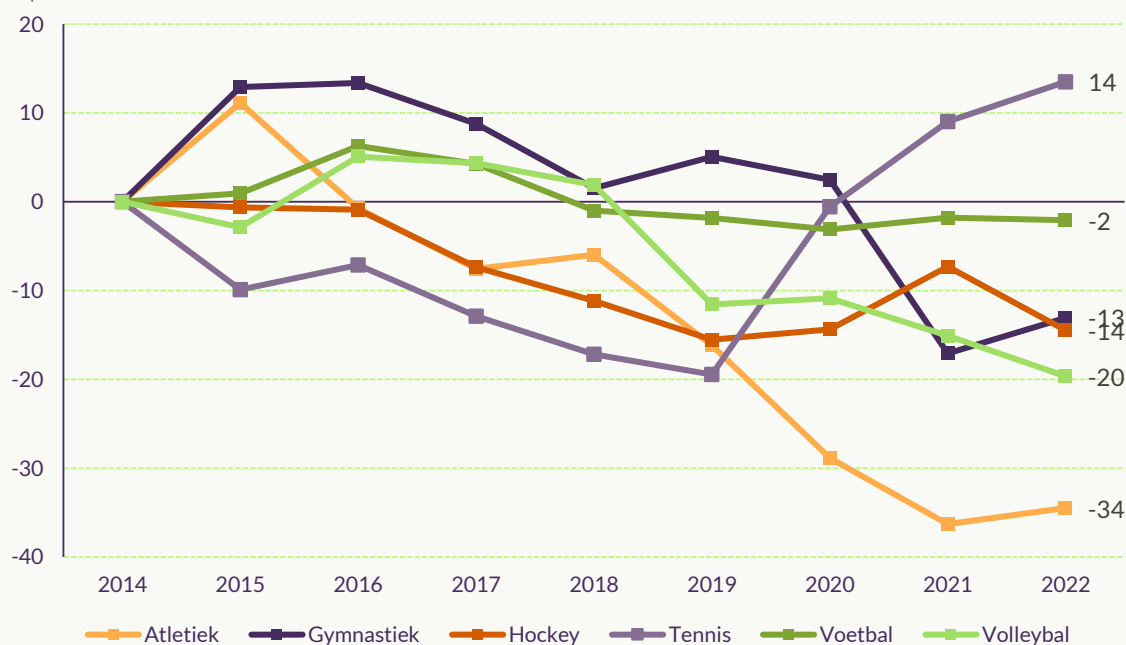
Relatief veel inwoners van de gemeente waren in 2022 lid van de gymnastiek- en voetbalbond. Het aantal inwoners met een lidmaatschap bij de hockey- en tennisbond was daarentegen relatief laag.

De afgelopen jaren is het aantal inwoners van de gemeente met een lidmaatschap bij de atletiek- en volleybalbond afgenomen (figuur 2.3). Het aantal leden bij de tennisbond is daarentegen na een periode van daling sterk toegenomen. Dit kan niet los worden gezien van de coronamaatregelen die golden in deze jaren.

Figuur 2.3

Ontwikkeling aantal inwoners met een lidmaatschap van diverse sportbonden in gemeente Veenendaal

(in procenten t.o.v. 2014)

Bron: NOC*NSF, sportbondleden per gemeente, 2014-2022.

Accommodatiegebruik

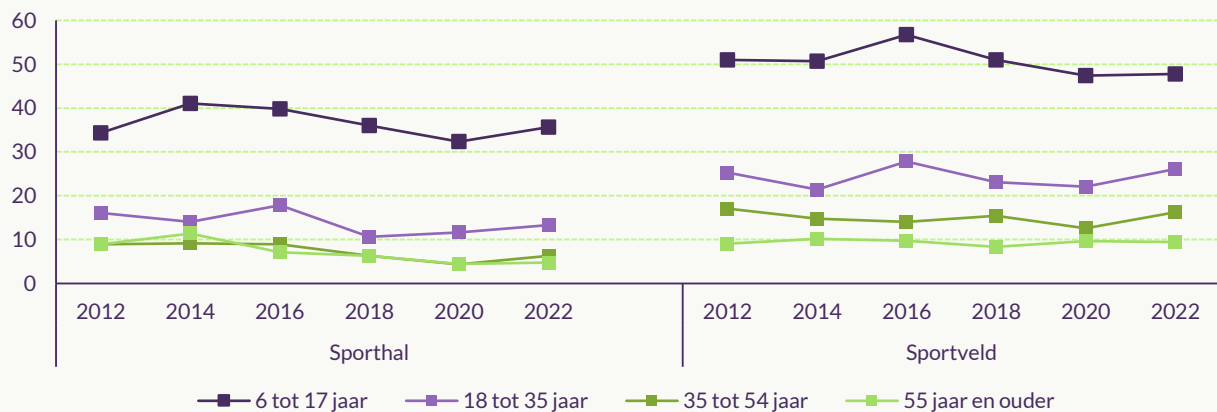
▣ Sport

Binnen- en buitensportaccommodaties worden vooral gebruikt door de Nederlandse jeugd voor de sportbeoefening. Het gebruik van deze accommodaties neemt af naarmate de leeftijd toeneemt.

We zien dat het aantal inwoners dat structureel sport in een sporthal of op een sportveld ondanks een grillig verloop de laatste periode is afgenomen (figuur 2.4). De meeste Nederlanders sporten in de openbare ruimte. Dit gebruik is de afgelopen jaren juist toegenomen (niet in figuur).

Figuur 2.4**Ontwikkeling aantal inwoners dat sport in een sporthal of op een sportveld**

(in procenten van bevolking)

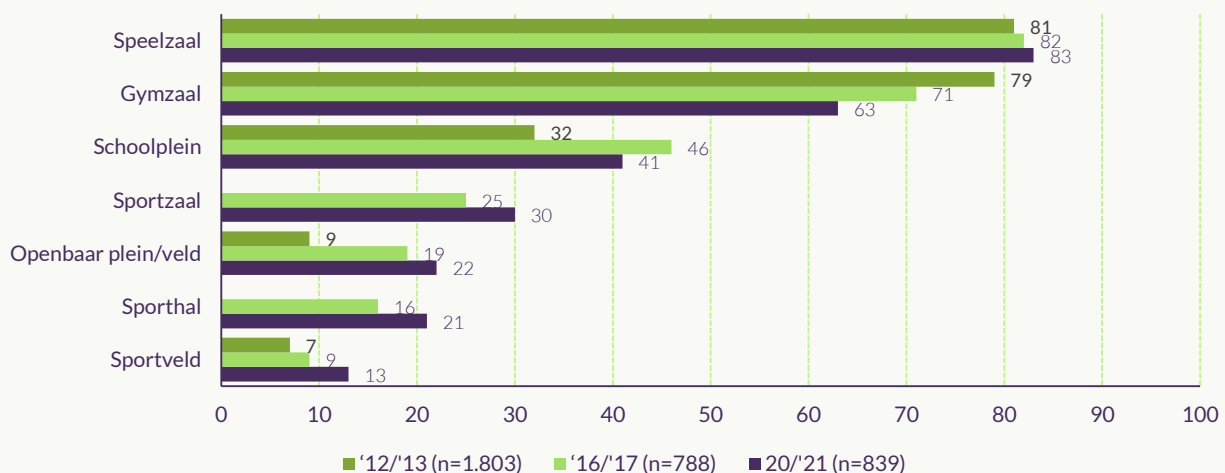
Bron: SCP/CBS (VTO), 2012-2022.

Bewegingsonderwijs

Het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs beweegt zich steeds meer naar buiten. Gymlessen vinden steeds vaker plaats op een buitenvoorziening, zoals een sportveld of schoolplein (figuur 2.5). Deze trend was al ingezet voordat de wettelijke verankering van het aantal gymlessen werd aangekondigd. Ook in het voortgezet onderwijs vindt een groot deel van de lessen lichamelijke opvoeding in de buitenlucht plaats. Het accommodatiegebruik in het voortgezet onderwijs is minder veranderd dan in het primair onderwijs (niet in figuur).

Figuur 2.5**Voorzieningen die basisscholen structureel gebruiken voor het bewegingsonderwijs**

(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, Monitor bewegingsonderwijs en sport in het primair onderwijs, 2013, 2017 en 2021.

Binnensportaccommodaties

In dit hoofdstuk behandelen we het aanbod aan binnensportaccommodaties, de behoefte vanuit de zaalsport en de huisvestingsplicht van de gemeente voor het bewegingsonderwijs.

3.1 Aanbod

Veenendaal telt zes sporthallen, drie sportzalen en twaalf gymzalen (tabel 3.1). De gemeente Veenendaal is eigenaar van de meeste accommodaties. Sportservice Veenendaal is verantwoordelijk voor de exploitatie van deze accommodaties. Daarnaast huurt Sportservice Veenendaal de sportzaal van het wijkcentrum Aller Erf.

Met uitzondering van de gymzaal bij De Blink zijn alle accommodaties beschikbaar voor gebruik door sportverenigingen. De sporthal van stichting Sporthal De Groene Velden wordt in beginsel doordeweeks in de avond en in het weekend alleen benut voor het korfbal van korfbalvereniging SKF. Alle accommodaties zijn geschikt voor het bewegingsonderwijs.

In de sporthallen Oost, Rembrandt en de Vallei zijn twee scheidingswanden aanwezig, in sporthal West één. Ook in elke sportzaal is één scheidingswand aanwezig. Hierdoor is het mogelijk om gelijktijdig meerdere gymlessen te accommoderen en om gedeelde zaalhuur door meerdere gebruikers mogelijk te maken.

Overig aanbod

Tafeltennisvereniging SKF beschikt over een eigen accommodatie, gelegen op sportpark De Groene Velden I in Veenendaal-Zuidoost.

Spreiding

Het aanbod aan binnensportaccommodaties is verspreid over de gemeente. In iedere wijk is minimaal één binnensportaccommodatie te vinden. In de woonwijken zijn vooral gymzalen te vinden. De sporthallen zijn aan de rand van de bebouwing gesitueerd (figuur 3.1).

Benchmark

De sporthallen in Veenendaal vertalen zich naar een aanbod van 2,2 sporthallen per 25.000 inwoners. Dit is iets hoger dan de diverse referentiecijfers. Hetzelfde geldt voor het aantal sportzalen (tabel 3.2). Het aantal gymzalen in de gemeente is daarentegen lager dan het landelijke gemiddelde en wat we in vergelijkbare gemeenten zien.

Sporthallen kennen een grotere functionaliteit voor zaalsporten dan sport- en gymzalen. Gymzalen worden veelal gesticht nabij scholen, zodat leerlingen geen grote afstand tot de gymlocatie hoeven af te leggen.

Mutaties

In Veenendaal-Noordoost wordt een nieuw integraal kindcentrum (IKC) gerealiseerd. De beoogde locatie voor IKC Dragonder-Zuid is nabij de huidige locatie van basisschool De Windroos (SBO) en gymzaal Zuiderkruis. De bestaande gymzaal wordt in het nieuwe gebouw geïntegreerd. Het IKC wordt op z'n vroegst in 2026 in gebruik genomen.

Ook wordt er gekeken naar een nieuwe locatie in Veenendaal-Noordoost voor een IKC voor basisschool De Plantage, de C.P. Van Leersumschool (SO) en De Windroos (SBO). Oplevering staat gepland voor 2027. De huidige locatie van De Plantage in Veenendaal-Centrum komt beschikbaar voor basisschool Al Amana. De huidige locaties van De Windroos (SBO) en de C.P. Van Leersumschool (SO), beide in Veenendaal-Noordoost, komen te vervallen.

Tabel 3.1
Binnensportaccommodaties in de gemeente Veenendaal in 2023

Naam	Wijk	Eigenaar
<i>Sporthallen</i>		
Oost	Noordoost	Gemeente Veenendaal
De Vallei	Zuidwest	Gemeente Veenendaal
Rembrandt	Zuidwest	Gemeente Veenendaal
West	West	Gemeente Veenendaal
SKF	Zuidoost	Stichting Sporthal De Groene Velden
Ichthus College	West	St. CVO op reform. grondslag Veenendaal e.o.
<i>Sportzalen</i>		
Aller Erf	Noordoost	St. Wijkcentrum Aller Erf
Christelijk Lyceum	Zuidoost	St. voor Christelijk Voortgezet Onderwijs
Ichthus College	West	St. CVO op reform. grondslag Veenendaal e.o.
<i>Gymzalen</i>		
Zoete Inval	Centrum	Gemeente Veenendaal
Zuiderkruis	Noordoost	Gemeente Veenendaal
Goudmos	Zuidoost	Gemeente Veenendaal
Larikslaan	Zuidoost	Gemeente Veenendaal
Panorama	Zuidoost	Gemeente Veenendaal
Binnenronde	Zuidwest	Gemeente Veenendaal
De Vallei	Zuidwest	Gemeente Veenendaal
Gouverneurslaan	Noordwest	Gemeente Veenendaal
Trommelaar	Noordwest	Gemeente Veenendaal
't Kofschip	West	Gemeente Veenendaal

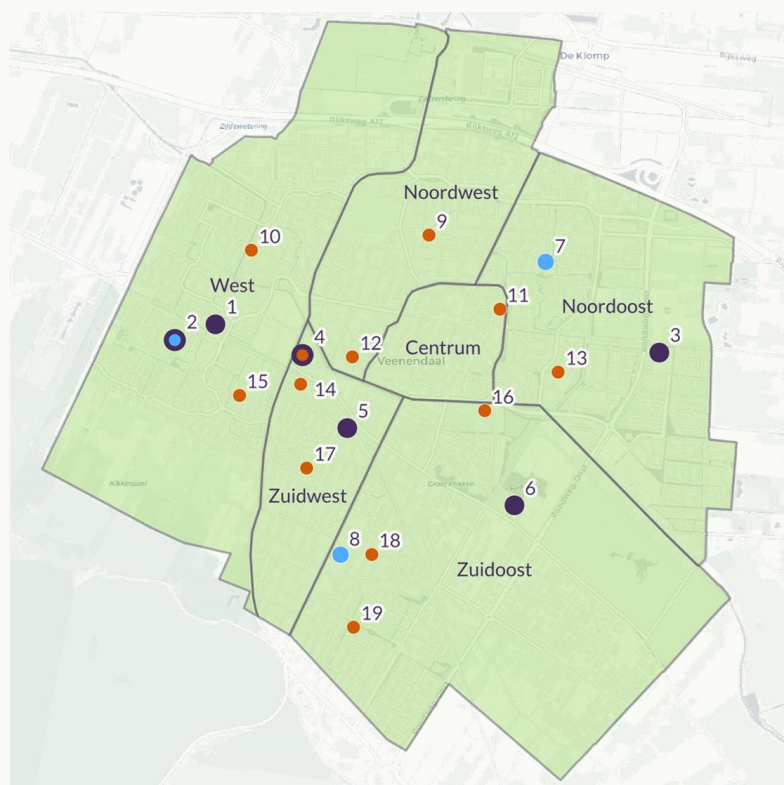
Langelaar West Gemeente Veenendaal
De Blink^A Zuidwest St. De Onderwijsspecialisten

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2023.

A De niet-gemeentelijke gymzaal De Blink heeft kleinere afmetingen dan de gemeentelijke gymzalen. De gymzalen in gemeentelijke eigendom zijn 21 bij 12 meter.

Figuur 3.1

Binnensportaccommodaties in de gemeente Veenendaal in 2023

Soort accommodatie	1) West	11) Zoete Inval
● Sporthal	2) Ichthus College	12) Trommelaar
● Sportzaal	3) Oost	13) Zuiderkruis
● Gymzaal	4) De Vallei	14) De Blink
	5) Rembrandt	15) 't Kofschip
	6) SKF	16) Panorama
	7) Aller Erf	17) Binnenronde
	8) Christelijk Lyceum	18) Larikslaan
	9) Gouverneurslaan	19) Goudmos
	10) Langelaar	

0 500 1.000 m

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2023.

Tabel 3.2

Benchmark aanbod binnensportaccommodaties in de gemeente Veenendaal in 2023

(in aantallen per 25.000 inwoners)

	Sporthallen	Sportzalen	Gymzalen
Gemeente Veenendaal	2,2	1,1	4,4

VSG-regio Utrecht	1,9	1,0	5,3
Referentiegemeenten	2,1	0,5	6,1
Nederland	2,1	1,0	6,0

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2023.

3.2 Behoefte

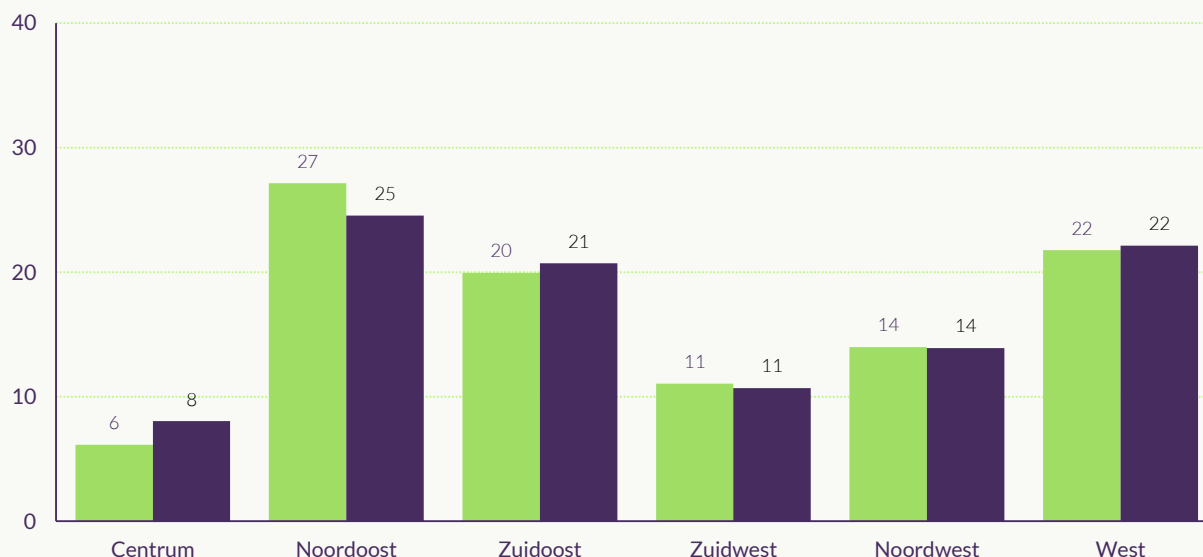
Zaalsport

We schatten dat circa 4.800 inwoners van Veenendaal in 2023 een zaalsport beoefenen in een sporthal. De meesten wonen in Veenendaal-Noordoost. Vanwege de jonge bevolking wonen in Zuidoost relatief veel zaalsporters (figuur 3.2).

Figuur 3.2

Aantal inwoners en geschatte aantal zaalsporters in sporthallen in de gemeente Veenendaal in 2023

(in procenten van het totaal)

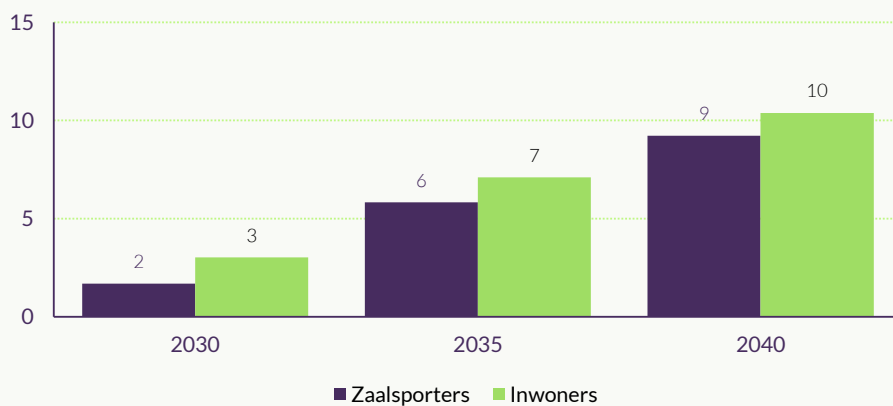
Bron: Gemeente Veenendaal, leeftijdsopbouw gemeente per 1 januari 2023; CBS Vrijetijdsomnibus (VTO), 2022. Bewerking: Mulier Instituut.

De verwachte bevolkingsgroei leidt bij een stabiele sportdeelname tot een toename van het aantal zaalsporters. Deze toename zal minder groot zijn dan die van het aantal inwoners, omdat de bevolkingstoename voornamelijk plaatsvindt in de oudere leeftijdsklassen (figuur 3.3).

Landelijk zien we dat de deelname aan zaalsporten afneemt. Ook in Veenendaal is het aantal leden van de gymnastiek- en volleybalverenigingen afgenomen. Het is daarmee aannemelijk dat de weergegeven ontwikkeling een overschatting is.

Figuur 3.3**Verwachte ontwikkeling aantal inwoners en geschatte aantal zaalsporters in de gemeente Veenendaal**

(o.b.v. een stabiele sportdeelname, in procenten t.o.v. 2023)

Bron: Gemeente Veenendaal, leeftijdsopbouw gemeente per 1 januari 2023; Provincie Gelderland, Bevolkings- en huishoudensprognose Gelderland 2019; CBS Vrijetijdsomnibus (VTO), 2022. Bewerking: Mulier Instituut.

Voor vrijwel alle inwoners van Veenendaal is de afstand tot de dichtstbijzijnde sporthal minder dan 3.000 meter. Deze afstand wordt algemeen beschouwd als de afstand die men bereid is af te leggen voor sportbeoefening (Hoekman et al., 2013). Inwoners van de gemeente moeten gemiddeld 1,2 kilometer afleggen naar de dichtstbijzijnde sporthal (tabel 3.3). Landelijk is de gemiddelde afstand naar de dichtstbijzijnde sporthal 1,6 kilometer.

De SKF-hal wordt in beginsel alleen benut voor korfbal. Als we de korfbalhal buiten de afstandsanalyses laten, heeft dit vrijwel geen effect op de bereikbaarheid van het aanbod voor de inwoners van Veenendaal (niet in tabel).

Tabel 3.3**Gemiddelde reisafstand naar de dichtstbijzijnde sporthal voor de inwoners van de gemeente Veenendaal in 2023**

(reisafstand in kilometers, gemeten over de weg; inwoners in aantallen)

Wijk	Reisafstand	Aantal inwoners
Centrum	1,3	5.500
Noordoost	1,4	16.800
Noordwest	1,4	9.500
West	0,7	15.100
Zuidoost	1,4	14.200
Zuidwest	0,7	7.300
Gemeente Veenendaal	1,2	68.500

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2023; Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Statistische gegevens per vierkant 2022. Bewerking: Mulier Instituut.

We stellen de behoefte aan ruimte voor de zaalsport in Veenendaal vast op minimaal drie en maximaal zes sporthallen in 2023 (tabel 3.4). De verwachte bevolkingsontwikkeling heeft als gevolg dat de behoefte licht toeneemt.

Draagvlakcijfers

De behoefte aan sporthallen voor de zaalsport berekenen we aan de hand van draagvlakcijfers. Bij een bepaalde bevolkingsomvang zijn (in theorie) voldoende (potentiële) zaalsporters aanwezig om een sporthal te vullen.

De draagvlakcijfers zijn gebaseerd op landelijk onderzoek (zie Schadenberg et al., 2020). Uit de toepassing van de draagvlakcijfers volgt een behoeftebandbreedte. De lokale context (o.a. sportdeelname, geografische opbouw, staat van het aanbod) kan worden gebruikt om de behoefte nader te specificeren.

Het huidige aanbod van zes sporthallen valt aan de bovenkant van de (toekomstige) behoeftebandbreedte. Dit is opvallend, omdat zowel de sportdeelname als het sportbondlidmaatschap in Veenendaal relatief laag is. Ook vormt de geografische opbouw van de gemeente geen directe aanleiding voor veel sporthallen om de zaalsport toegankelijk te maken.

Aan de andere kant wordt de SKF-hal alleen voor korfbal gebruikt, waardoor andere sporten aangewezen zijn op de andere hallen. Daarnaast is SKF op een hoog niveau actief en trainen ze dus relatief veel.

Tabel 3.4
Normatieve behoefte aan sporthallen in de gemeente Veenendaal in 2023, 2030 en 2040
(in aantallen)

Jaar	Aantal inwoners	Behoefte	
		Minimaal	Maximaal
2023	68.500	3,9	6,9
2030	70.600	4,0	7,1
2040	75.600	4,3	7,6

Bron: Gemeente Veenendaal, 2023; Provincie Gelderland, 2018; Schadenberg et al., 2020. Bewerking: Mulier Instituut.

Bewegingsonderwijs

In Veenendaal zijn 31 locaties voor basisonderwijs, vier locaties voor speciaal onderwijs (sbo & (v)so) en vier locaties voor voortgezet onderwijs in het schooljaar 2023-2024 aanwezig. De gemeente heeft een taakstelling om te voorzien in gymnastieklokalen zodat de leerlingen op deze locaties het wettelijk verplichte aantal klokuren bewegingsonderwijs kunnen krijgen.

We constateren dat niet in elke wijk voldoende gymnastieklokalen (incl. met scheidingswanden te scheiden zaaldelen in de sporthallen en -zalen) aanwezig zijn om deze uren te laten plaatsvinden (tabel 3.5). Maar het bewegingsonderwijs hoeft niet in dezelfde wijk plaats te vinden als waar de school is gevestigd. Wel moet de afstand die de leerlingen moeten overbruggen van het schoolgebouw tot het gymnastieklokaal binnen bepaalde normen vallen.

Tabel 3.5

Normatieve aanbod-behoefte gymnastieklokalen voor bewegingsonderwijs in de gemeente Veenendaal
(in aantallen, tussen haakjes de onafgeronde behoefte)

Wijk	Onderwijstype	Aanbod	Behoefte		
		2023	2023	2030	2040
Centrum	Basisonderwijs	-	1 (1,0)	2 (1,1) **	2 (1,1) ** ****
	Subtotaal	*1	1	2	2
Noordwest	Basisonderwijs	-	3 (2,5)	3 (2,5)	3 (2,5)
	Subtotaal	*2	3	3	3
Zuidwest	Basisonderwijs	-	1 (0,5)	1 (0,5)	1 (0,5)
	Speciaal onderwijs	1	1 (0,9)	1 (0,9)	1 (1,0)
	Voortgezet onderwijs	-	6 (5,2)	6 (5,1)	6 (5,2)
	Subtotaal - zonder medegebruik	*9	8	8	8
	Subtotaal - met medegebruik	*9	8	8	8
West	Basisonderwijs	-	3 (2,1)	3 (2,1)	3 (2,1)
	Voortgezet onderwijs	5	4 (4,0)	4 (4,0)	5 (4,1)
	Subtotaal - zonder medegebruik	*9	7	7	8
	Subtotaal - met medegebruik	*9	7	7	7
Zuidoost	Basisonderwijs	-	2 (1,7)	2 (1,8)	2 (1,8)
	Speciaal onderwijs	-	1 (0,7)	1 (0,8)	1 (0,8)
	Voortgezet onderwijs	2	5 (4,1)	4 (4,0)	5 (4,1)
	Subtotaal - zonder medegebruik	*6	8	7	8
	Subtotaal - met medegebruik	*6	7	7	7
Noordoost	Basisonderwijs	-	3 (2,7)	4 (3,3) ****	4 (3,2) ****
	Speciaal onderwijs	-	2 (1,6)	2 (1,7)	2 (1,6)
	Subtotaal - zonder medegebruik	*6	5	6	6
	Subtotaal - met medegebruik	*6	5	5	5

* Inclusief gymnastieklokalen in gemeentelijke eigendom.

** Exclusief de behoefte van basisschool De Plantage. Deze school wordt gehuisvest in een nieuw te bouwen IKC in Veenendaal-Noordoost.

... Voor basisschool Al Amana zijn nog geen prognoses voor 2040 beschikbaar. De behoefte van deze school in 2040 is gelijkgesteld aan de behoefte in 2030.

**** Inclusief de behoefte van basisschool De Plantage. Deze school was in het schooljaar 2023-2024 gehuisvest in Veenendaal-Centrum.

In een gemeentelijke verordening heeft de gemeente Veenendaal diverse normafstanden opgenomen. De normafstanden zijn de maximale hemelsbrede afstanden tussen het schoolgebouw en de gymlocatie.

Normafstand

De normafstanden die de gemeente Veenendaal in haar verordening heeft opgenomen zijn in lijn met die van de modelverordening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

De kortste normafstand voor basisscholen en scholen voor speciaal onderwijs (sbo & (v)so) bedraagt 1.000 meter. Bij scholen met een kleinere omvang kan een ruimere normafstand van toepassing zijn. Voor het voortgezet onderwijs geldt voor alle scholen 2.000 meter als normafstand.

Als een gymnastieklokaal voor meerdere scholen als gymlocatie dient, komen er bij de inroostering aspecten kijken waardoor niet de volledige theoretische capaciteit van een gymnastieklokaal benut kan worden. Bijvoorbeeld lesroosters van scholen die lastig verenigbaar zijn en verplichte pauzemomenten voor de vakleerkrachten.

Hieronder nemen we per wijk de aspecten van afstand en medegebruik mee om te bezien of er knelpunten bestaan in het aanbod. Hierbij betekent een groene balk dat we geen knelpunten constateren, een paarse dat we wel knelpunten constateren en een witte dat we de situatie bij een andere wijk verder behandelen. In de bijlage staat een matrix van de afstanden tussen de scholen en de binnensportaccommodaties. In de matrix staan de afstanden gemeten over de weg. Hemelsbrede afstanden zijn per definitie korter.

Centrum

De gymzaal aan de Zoete Inval is de enige binnensportaccommodatie in Veenendaal-Centrum. De drie basisscholen gevestigd in deze wijk maken gebruik van de gymzaal aan de Zoete Inval. De gymzaal in Veenendaal-Centrum biedt in theorie nipt voldoende capaciteit voor de scholen in het schooljaar 2023-2024.

De verwachting is dat de capaciteit van de gymzaal vanwege de leerlingentoeename ontoereikend is voor Al Amana en de Dr. C. Steenbokschool in 2030 en 2040. De Plantage is vanaf 2027 gehuisvest in Veenendaal-Noordoost.

Sportzaal Aller Erf in Veenendaal-Noordoost ligt binnen 1.000 meter van Al Amana en de Dr. C. Steenbokschool. De sportzaal biedt (in de toekomst) voldoende capaciteit voor een deel van de gymlessen van Al Amana en de Dr. C. Steenbokschool, naast de gymlessen van de scholen die in het schooljaar 2023-2024 al gebruikmaken van de sportzaal.

Noordwest

De gymzaal aan de Gouverneurslaan is voor de basisscholen Rehoboth en Max de enige binnensportaccommodatie binnen 1.000 meter. De gymzaal biedt nipt voldoende capaciteit voor het bewegingsonderwijs van deze scholen, nu en in de toekomst.

De basisscholen Aan de Basis en Johannes Calvijn zijn gehuisvest in hetzelfde gebouw als de gymzaal aan de Trommelaar. De gymzaal biedt onvoldoende capaciteit voor de scholen, nu en in de toekomst. Beide scholen maken in het schooljaar 2023-2024 ook gebruik van gymzaal De Vallei in Veenendaal-Zuidwest. De afstand (gemeten over de weg) voor beide scholen bedraagt 700 meter.

De leerlingen van basisscholen Alex en TOV gymmen in gymzaal De Vallei in Veenendaal-Zuidwest. De afstand (gemeten over de weg) voor beide scholen tot de gymzaal bedraagt 600 meter.

Zuidwest

De gymzaal aan de Binnenronde wordt gebruikt door basisscholen Juul en Patrimonium. De gymzaal biedt ruim voldoende capaciteit voor de scholen, nu en in de toekomst.

De Blink (speciaal onderwijs) beschikt op deze locatie over een eigen gymzaal. De gymzaal biedt ruim voldoende capaciteit voor het bewegingsonderwijs, nu en in de toekomst.

Het Rembrandt College (voortgezet onderwijs) beschikt over een eigen sporthal. De sporthal biedt ruim voldoende capaciteit voor het bewegingsonderwijs, nu en in de toekomst.

Gymzaal De Vallei wordt gebruikt door basisscholen Aan de Basis, Alex, Johannes Calvijn en TOV, allen gevestigd in Noordwest. De gymzaal biedt voldoende capaciteit voor deze scholen, nu en in de toekomst.

Sporthal De Vallei wordt gebruikt door de Christelijke Scholengemeenschap (CSV, voortgezet onderwijs). De sporthal biedt onvoldoende capaciteit voor de school, nu en in de toekomst. Leerlingen gymmen daarom ook in de gemeentelijke sporthal in West. De afstand (gemeten over de weg) bedraagt 1.200 meter.

West

De gymzaal aan de Langelaar wordt gebruikt door basisscholen De Grondtoon en De Schakel. De gymzaal biedt ruim voldoende capaciteit voor de scholen, nu en in de toekomst.

Sporthal West wordt gebruikt door basisscholen Achtbaan, De Vuurvlinder en Het Baken II. Ook maakt Het Perron (voortgezet onderwijs) uit Zuidwest gebruik van de sporthal. De capaciteit van de sporthal is nu en in de toekomst nipt voldoende voor de basisscholen uit de eigen wijk en voor het bewegingsonderwijs van Het Perron dat niet kan plaatsvinden in sporthal De Vallei. Omdat de sporthal door veel scholen wordt gebruikt, zijn er bij de inroostering mogelijk wel problemen.

De gymzaal aan het 't Kofschip wordt gebruikt door basisschool Het Baken I. De gymzaal biedt ruim voldoende capaciteit voor de school, nu en in de toekomst.

Het Ichthus College beschikt over een eigen sporthal en sportzaal. Deze accommodaties bieden voldoende capaciteit voor de school, nu en in de toekomst.

Zuidoost

Het Christelijk Lyceum (CLV) beschikt over een eigen sportzaal. De sportzaal biedt onvoldoende capaciteit voor de school, nu en in de toekomst. De school maakt daarom ook gebruik van de sporthal van SKF en de sporthal in Noordoost.

De afstand (gemeten over de weg) tot de sporthal van SKF bedraagt 2.000 meter. De afstand (gemeten over de weg) tot de sporthal in Noordoost bedraagt 3.700 meter. Ook hemelsbreed is de afstand hoger dan de maximale normafstand van 2.000 meter voor het voortgezet onderwijs. Er zijn geen binnensportaccommodaties binnen de normafstand met voldoende overcapaciteit bereikbaar.

Gymzaal Panorama wordt gebruikt door basisscholen De Bron (loc. Fuikenweide) en De Vlieger en door De Blink (VSO). De gymzaal biedt nipt onvoldoende capaciteit voor de scholen, nu en in de toekomst.

Voor De Bron en De Vlieger is de afstand tot de SKF-hal 900 meter. Maar deze hal wordt al volledig ingezet voor het bewegingsonderwijs van het Christelijk Lyceum (CLV). Binnen de normafstanden die voor de drie scholen gelden, zijn wel andere binnensportaccommodaties met overcapaciteit bereikbaar, zoals gymzaal Larikslaan.

De gymzaal aan de Goudmos wordt gebruikt door basisscholen De Burcht en Mozaïek Petenbos. De gymzaal biedt voldoende capaciteit voor de scholen, nu en in de toekomst.

De gymzaal aan de Larikslaan wordt gebruikt door basisschool De Ceder. De gymzaal biedt ruim voldoende capaciteit voor de school, nu en in de toekomst.

Noordoost

Sporthal Oost wordt door basisscholen 't Speel-Kwartier, Balans, De Bron (loc. Spiesheem) en Tamim gebruikt in het schooljaar 2023-2024. Het meeste onderwijsgebruik van de sporthal staat op naam van het Christelijk Lyceum (CLV, voortgezet onderwijs) dat in Zuidoost is gevestigd.

De sporthal biedt niet voldoende capaciteit voor het bewegingsonderwijs van de basisscholen in dezelfde wijk én het bewegingsonderwijs van het CLV dat niet in hun eigen sportzaal en in de sporthal van SKF kan plaatsvinden.

Sportzaal Aller Erf wordt gebruikt door basisschool Het Erf en school voor speciaal onderwijs C.P. Van Leersum. De sportzaal biedt ruim voldoende capaciteit voor de scholen, nu en in de toekomst.

De C.P. Van Leersumschool (SO) wordt in de toekomst onderdeel van een nieuw te bouwen IKC in Noordoost. De locatie is nog niet bekend en daarmee is het ook niet zeker of de gymlocatie hetzelfde blijft.

De gymzaal aan het Zuiderkruis wordt in het schooljaar 2023-2024 gebruikt door basisscholen De Windroos (SBO) en 't Speel-Kwartier. De gymzaal biedt onvoldoende capaciteit voor de scholen. Leerlingen van 't Speel-Kwartier gymmen daarom ook in sporthal Oost.

De gymzaal wordt onderdeel van het IKC Dragonder-Zuid. Basisscholen 't Speelkwartier en Tamim worden in het IKC gehuisvest en zullen dus gebruik maken van de gymzaal. Ook voor deze twee scholen biedt de gymzaal onvoldoende capaciteit. Leerlingen moeten ook dan uitwijken naar een andere accommodatie. De Windroos (SBO) wordt elders in Noordoost gehuisvest.

Een IKC staat gepland voor De Windroos (SBO), de C. P. van Leersumschool (SO) en De Plantage. Voor het bewegingsonderwijs van deze scholen zijn in 2030 en 2040 twee gymnastieklokalen nodig. Er is geen binnensportaccommodatie in Noordoost met voldoende restcapaciteit beschikbaar. Een groot deel zou wel kunnen plaatsvinden in sportzaal Aller Erf.

3.3 Gebruik

Zaalsport

In de gemeentelijke sporthallen werd gemiddeld ruim 1.200 uur gesport in 2022, in de sport- en gymzalen circa 700 uur. Het gemiddelde sportgebruik van sporthallen is sinds 2016 toegenomen, maar het gemiddelde sportgebruik van de sport- en gymzalen is juist afgenomen (figuur 3.4).

Sporthal Rembrandt wordt beduidend minder voor sportdoeleinden gebruikt dan de andere sporthallen. In de gymzalen De Binnenronde en Zoete Inval wordt ten opzichte van de andere gymzalen relatief veel gesport (niet in figuur).

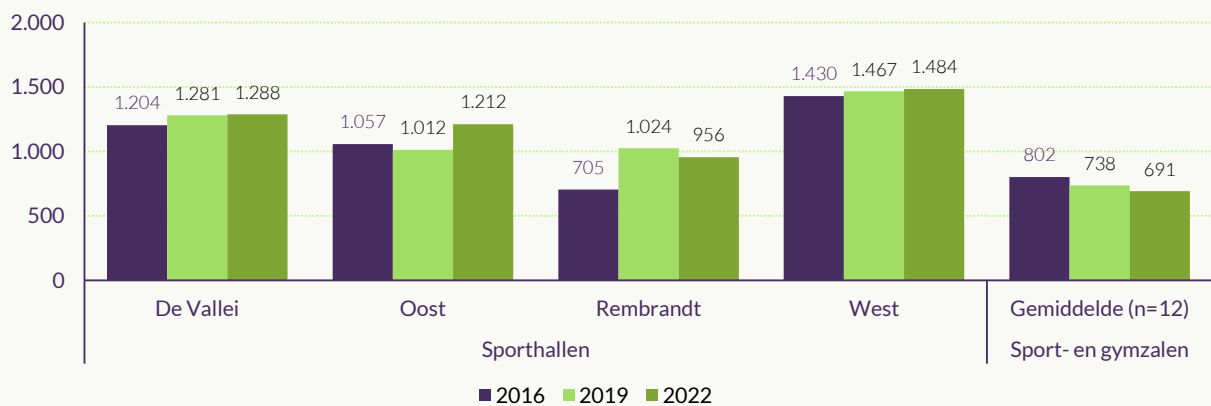
Benchmark

Het gemiddelde sportgebruik van de gemeentelijke sporthallen (-1%) ligt ongeveer op hetzelfde niveau als het gemiddelde sportgebruik van sporthallen in vergelijkbare gemeenten. In de Veenendaalse sport- en gymzalen werd daarentegen minder gesport dan in soortgelijke accommodaties in vergelijkbare gemeenten (-4% en -12%).

Figuur 3.4

Jaargebruik gemeentelijke binnensportaccommodaties Veenendaal

(in gewogen uren)

Bron: Sportservice Veenendaal, activiteitenroosters binnensportaccommodaties, 2016-2022. Bewerking: Mulier Instituut.

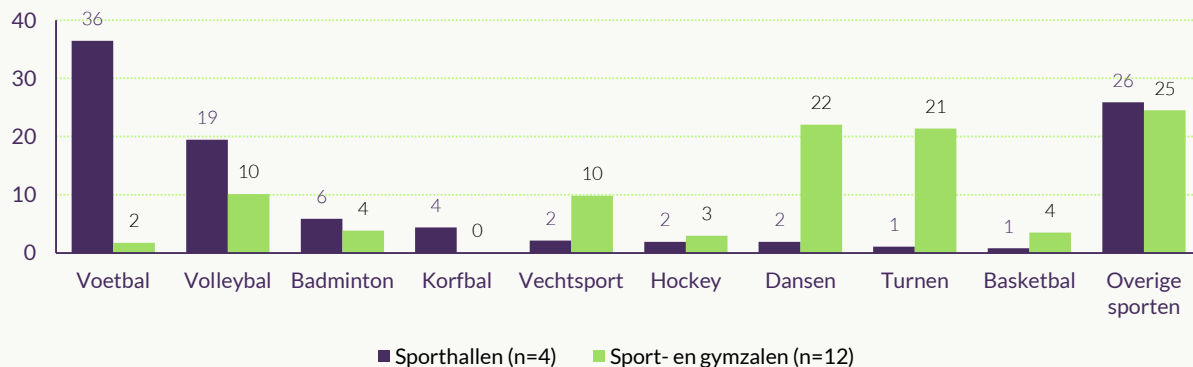
De meest beoefende sport in de gemeentelijke sporthallen in 2022 was zaalvoetbal, gevolgd door volleybal (figuur 3.5). Ook in 2016 en 2019 waren dit de meest beoefende sporten (niet in figuur). In sportzaal Aller Erf werd vooral gebasketbald, terwijl in de gymzalen veel werd gedanst en geturnd.

In 2022 vond relatief weinig seizoensgebonden sport plaats in de gemeentelijke binnensportaccommodaties. Dit kan niet los worden gezien van de coronamaatregelen. Met name werd er in de sporthallen minder gehockeyd dan in 2016 en 2019. In deze jaren zien we dan ook meer een golfbeweging in de bezetting naar maand, met een piekbezetting in de maanden januari, februari, november en december.

Figuur 3.5

Sportgebruik gemeentelijke binnensportaccommodaties in 2022

(in procenten van het totale sportgebruik)

Bron: Sportservice Veenendaal, activiteitenroosters binnensportaccommodaties, 2022. Bewerking: Mulier Instituut.

De gemeentelijke sporthallen waren doordeweeks in de namiddag en avond (16:00-23:00 uur) gemiddeld meer dan de helft van de tijd bezet in september en oktober van 2022 (62%, figuur 3.6). In november en december was de bezetting van de sporthallen hoger (72%).

Tijdens de doordeweekse piekuren (18:00-22:00 uur) hadden de sporthallen een gemiddelde bezettingsgraad van 74 procent in september en oktober. De bezetting in november en december was 87 procent, waarbij het opvallend is dat de bezetting van De Rembrandt achterblijft ten opzichte van de andere sporthallen.

Op maandag (94%), dinsdag (92%) en donderdag (92%) kenden de sporthallen tussen 18:00 en 22:00 uur de hoogste bezettingscijfers in november en december. Op woensdag (77%) en vrijdag (80%) zien we lagere bezettingscijfers.

Op zaterdag waren de sporthallen tussen 09:00 en 19:00 uur gemiddeld voor ruim een derde van de tijd bezet (39%) in november en december. Op zondag waren de hallen minder goed bezet, net als in de maanden september en oktober (figuur 3.7)

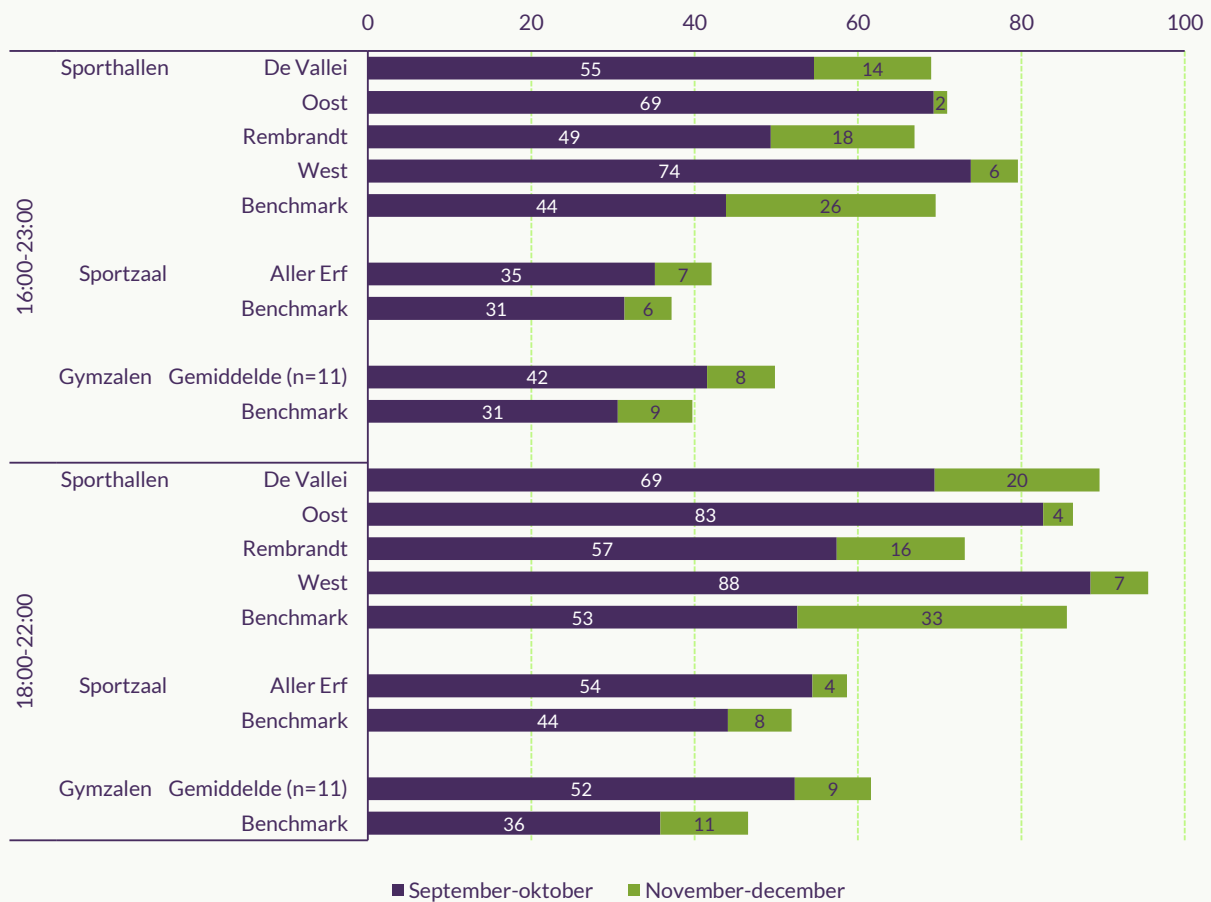
De doordeweekse bezetting van de sportzaal en gymzalen was (gemiddeld) lager dan die van de sporthallen. In het weekend werden deze accommodaties weinig gebruikt.

Benchmark

De binnensportaccommodaties in Veenendaal waren gemiddeld doordeweeks over de hele linie beter bezet dan soortgelijke accommodaties in andere gemeenten. Met name de gymzalen waren in Veenendaal relatief goed bezet. Ook valt de relatief hoge bezetting van de sporthallen in Veenendaal buiten de wintermaanden op. Daarentegen worden de sporthallen in het weekend beduidend minder gebruikt.

Figuur 3.6**Gemiddelde doordeweekse bezetting gemeentelijke binnensportaccommodaties Veenendaal in 2022**

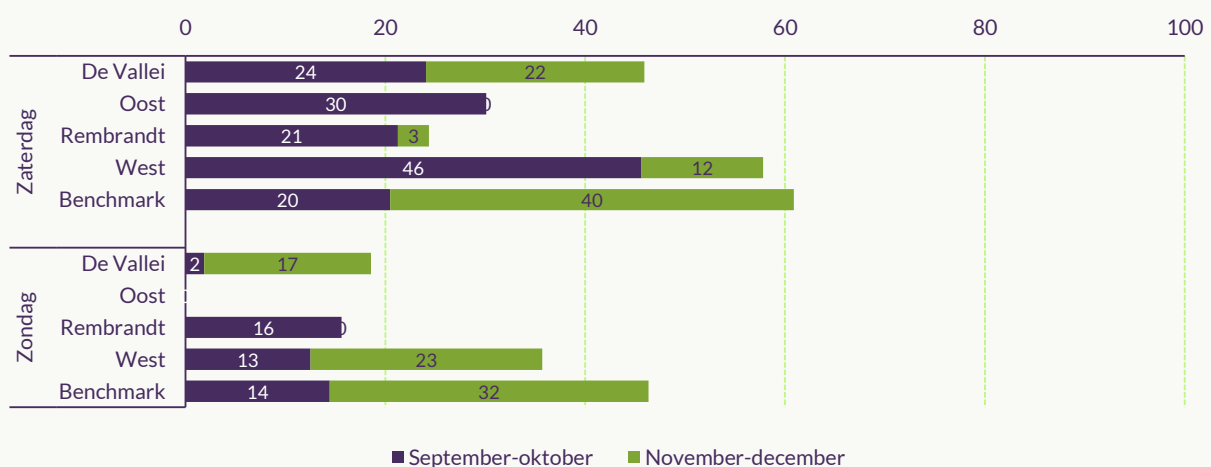
(in procenten, inclusief onderwijs en overig gebruik, feest- en vakantiedagen buiten beschouwing gelaten)

Bron: Sportservice Veenendaal, activiteitenroosters binnensportaccommodaties, 2022. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur 3.7**Gemiddelde weekendbezetting gemeentelijke sporthallen Veenendaal tussen 09:00 en 19:00 uur in 2022**

(in procenten, inclusief onderwijs en overig gebruik, feest- en vakantiedagen buiten beschouwing gelaten)

Bron: Sportservice Veenendaal, activiteitenroosters binnensportaccommodaties, 2022. Bewerking: Mulier Instituut.

Bewegingsonderwijs

Gedurende het schooljaar 2022-2023 zijn de gemeentelijke binnensportaccommodaties doordeweeks tussen 08:00 en 16:00 uur op papier voor drie kwart van de tijd bezet (76%). Dat blijkt uit onze analyse van de verhuuroverzichten. Tussen 09:00 en 15:00 uur is de bezetting 82 procent (figuur 3.8).

In hoeverre er daadwerkelijk in de accommodaties werd gegymd is niet bekend. Zo worden de accommodaties op de vroege ochtend al geblokt voor het bewegingsonderwijs, zodat er geen ander gebruik plaatsvindt. Sporthal De Vallei is doordeweeks overdag volledig beschikbaar voor het bewegingsonderwijs van de Christelijke Scholengemeenschap (CSV). Hetzelfde geldt voor sporthal Rembrandt en het Rembrandt College.

Op dinsdag (92% tussen 09:00 en 15:00 uur) en donderdag (91%) kennen de accommodaties de hoogste bezettingscijfers. Op maandag (83%), woensdag (65%) en vrijdag (77%) zien we lagere bezettingscijfers (niet in figuur).

De bezettingsgraden verschillen tussen de accommodaties. Zo biedt de gymzaal aan de Gouverneurslaan voldoende ruimte voor meer gebruik dan nu plaatsvindt, maar zijn sporthal Oost en gymzaal De Binnenronde nagenoeg volledig bezet.

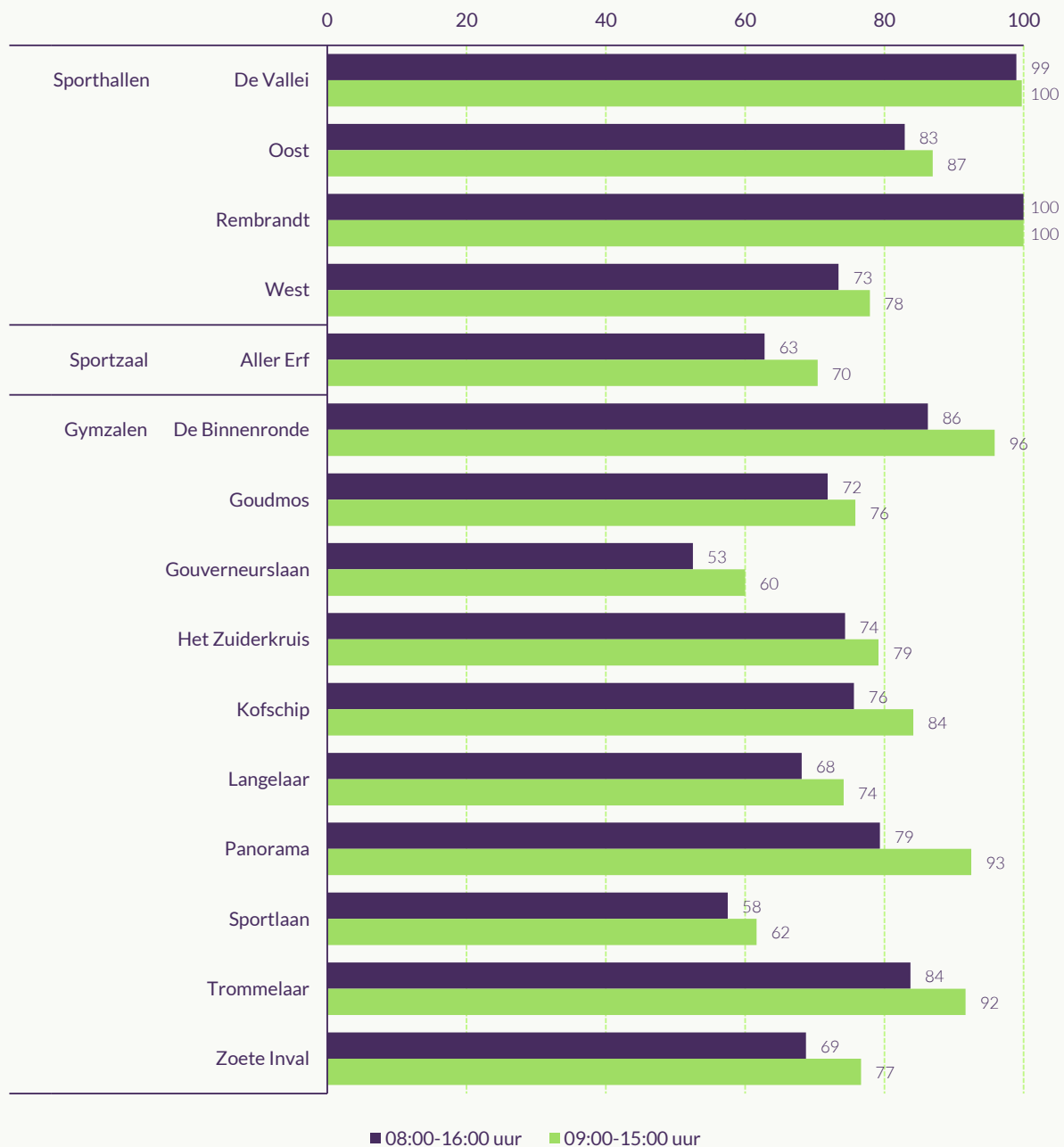
Niet alleen scholen maakten doordeweeks tussen 08:00 en 16:00 uur gebruik van de accommodaties. Zo biedt Sportservice Veenendaal in een paar accommodaties onder andere senioren sport (Fifty Fit) aan en sport Stichting Scoren in de Wijk met kinderen van 8 tot en met 12 jaar in meerdere accommodaties.

De accommodaties met hoge bezettingsgraden komen grotendeels overeen met de accommodaties die naar voren kwamen in onze analyse met de normuren in paragraaf 3.2. De lage bezetting van de gymzaal aan de Gouverneurslaan is opvallend. De gymzaal zou doordeweeks overdag volledig nodig moeten zijn voor het bewegingsonderwijs.

Figuur 3.8

Gemiddelde doordeweekse bezetting overdag gemeentelijke binnensportaccommodaties Veenendaal in het schooljaar 2022-2023

(in procenten)

Bron: Sportservice Veenendaal, activiteitenroosters binnensportaccommodaties, 2022-2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Zaalsportverenigingen aan het woord

Sportservice Veenendaal heeft in het voorjaar van 2023 een verenigingsmonitor afgenomen. In deze bevraging heeft zij onder andere vragen over de accommodatiebehoefte opgenomen.

Veertien verenigingen die actief waren in een binnensportaccommodatie in Veenendaal in het seizoen 2022-2023 hebben de verenigingsmonitor ingevuld. Onder deze verenigingen zitten op één na alle grootgebruikers van de gemeentelijke binnensportaccommodaties.

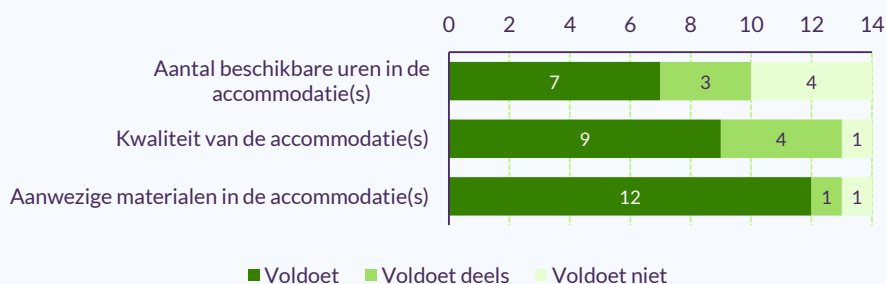
Zeven verenigingen geven aan dat het aantal beschikbare uren in de binnensportaccommodaties voldeed aan hun behoefte (50%). Bij de andere zeven was dit slechts deels of niet het geval (figuur 3.9). In de toelichting bij hun antwoorden wordt bij drie verenigingen duidelijk dat de ervaren knelpunten meer betrekking hadden op de afmetingen van de accommodaties en de afstemming met andere gebruikers dan op de beschikbaarheid van de accommodaties. De overige vier verenigingen ervaren wel een capaciteitstekort.

Het merendeel van de verenigingen was tevreden over de kwaliteit van de accommodatie(s). Ook sloten de aanwezige materialen in de accommodatie(s) aan op hun behoefte.

Figuur 3.9

Beoordeling door zaalsportverenigingen of verschillende aspecten van de binnensportaccommodaties in Veenendaal voldoen aan hun behoefte

(in aantallen, n=14)

Bron: Sportservice Veenendaal, Verenigingsmonitor, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Bij de gemeente Veenendaal en Sportservice Veenendaal is bekend welke verenigingen belemmeringen in het aanbod ervaren en bij welke accommodatie.

Buitensportaccommodaties

In dit hoofdstuk behandelen we het aanbod aan banen en velden en de behoefte vanuit de verenigingen. De behoefte hebben we bepaald aan de hand van algemeen geaccepteerde richtlijnen.

4.1 Aanbod

Veenendaal telt zeven sportparken (tabel 4.1). Sportparken De Groene Velden I en II zijn ruimtelijk van elkaar gescheiden. De gemeente Veenendaal is eigenaar van de banen en velden op de sportparken. Beheer en exploitatie hiervan heeft ze overgedragen aan Sportservice Veenendaal. De verenigingen zijn eigenaar van de opstallen op de sportparken. Zij hebben hiervoor een recht van opstal.

Tabel 4.1
Sportparken in Veenendaal in 2023

Wijk	Sportpark	Sporten
Noordoost	Spitsbergen	Atletiek, honk- en softbal, padel, tennis, voetbal
Zuidoost	De Groene Velden I	Fierljeppen, frisbee, jeu de boules, korfbal, voetbal
	De Groene Velden II	Hockey, schaatsen/skaten, touwtrekken, voetbal
	Dennenlaan	Padel en tennis
West	Panhuis	Voetbal
	Ruisseveen	Tennis
	Waardgelder	Wielersport

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2023.

Spreiding

De sportparken liggen rondvormig verspreid over de gemeente (figuur 4.1). Tennisbanen en voetbalvelden kunnen (samen met sporthallen) gerekend worden tot de basisinfrastructuur van gemeentelijke sportaccommodaties (Hoekman & Schadenberg, 2023). In lijn hiermee liggen ook de Veenendaalse sportparken met tennisbanen en voetbalvelden verspreid over de gemeente.

Figuur 4.1
Sportparken in Veenendaal in 2023

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2023.

4.2 Hockey

Op sportpark De Groene Velden II liggen drie hockeyvelden. Dit zijn de enige hockeyvelden in de gemeente. Het aanbod ten opzichte van het aantal inwoners is daarmee laag vergeleken met diverse referentiecijfers (tabel 4.2). Met name in gemeenten in de regio liggen relatief meer hockeyvelden.

Circa 560 inwoners van de gemeente waren in 2022 lid van een hockeyvereniging. De hockeydeelname in Veenendaal (0,8%) was daarmee lager dan het landelijke gemiddelde, het gemiddelde van de regio en het gemiddelde van de referentiegemeenten (tabel 4.2).

De resulterende velddruk bedroeg 187 leden per veld in Veenendaal. Ook dit is lager dan de diverse referentiecijfers (tabel 4.2).

Tabel 4.2
Aantal hockeyvelden, ledenpercentage KNHB en gemiddelde velddruk Veenendaal

	Aantal velden per 25.000 inwoners		Ledenpercentage	Velddruk
Gemeente Veenendaal	1,1		0,8	187
VSG-regio Utrecht	2,3		2,3	283
Referentiegemeenten	1,5		1,4	218
Nederland	1,4		1,3	225

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2023; KNHB via NOC*NSF, 2022.

Toelichting: de velddruk berekenen we door het aantal inwoners dat lid is van een hockeyvereniging te delen door het aantal velden.

De hockeyvelden in Veenendaal vormen de thuisbasis van VMHC Spitsbergen. De vereniging had 38 teams ingeschreven bij een zaterdag- of zondagcompetitie van de KNHB in het seizoen 2022-2023. De drie velden boden de vereniging voldoende capaciteit gedurende het seizoen (tabel 4.3). De behoefte is gebaseerd op de richtlijn van de KNHB en gaat uit van standaardverenigingsactiviteiten van de bij de bond ingeschreven teams (wedstrijden en trainingen). Eventueel mede-/nevengebruik van de velden is hierin niet meegenomen.

De velden bieden ook voldoende capaciteit voor de potentiële nieuwe leden door de verwachte bevolkingsgroei (tabel 4.3). Als de terugloop in hockeydeelname in de gemeente (zie hoofdstuk 2) lange tijd aanhoudt, komt na 2030, ondanks de bevolkingsgroei, de behoefte aan het derde veld op zaterdag te vervallen.

Tabel 4.3
Aanbod-behoefteanalyse velden VMHC Spitsbergen

(in (semi-)watervelden, toekomstraming o.b.v. bevolkingsprognoses en stabiele sportdeelname)

Seizoen/jaar	Aanbod	Behoefte	
		Zaterdag	Zondag
2022-2023	3	3 (2,2)	1 (0,8)
2030	3	3 (2,2)	1 (0,8)
2040	3	3 (2,4)	1 (0,8)

4.3 Honk- en softbal

Veenendaal beschikt over één honk- en softbalaccommodatie. Op sportpark Spitsbergen liggen één honkbalveld, één softbal-/jeugdhonkbalveld en één beebalveld. Deze velden worden gebruikt door honk- en softbalvereniging Blue Socks.

De vereniging had in het seizoen 2023 acht teams ingeschreven bij een competitie van de Koninklijke Nederlandse Baseball en Softball Bond (KNBSB). De drie velden boden gedurende het seizoen ruim voldoende capaciteit (tabel 4.4). De behoefte van de vereniging is gebaseerd op de richtlijn van de KNBSB en gaat uit van standaardverenigingsactiviteiten van de bij de bond ingeschreven teams (wedstrijden en trainingen). Eventueel mede-/nevengebruik van de velden is hierin niet meegenomen.

We verwachten niet dat de bevolkingsontwikkeling veel invloed zal hebben op de ruimtebehoefte van Blue Socks (tabel 4.4). Ook is het ledenaantal van de vereniging de laatste jaren stabiel.

Tabel 4.4

Veldbehoefte honk- en softbalvereniging Blue Socks

(in aantallen, toekomstraming o.b.v. bevolkingsprognoses en stabiele sportdeelname)

Seizoen	Honkbalveld	Softbal-/jeugdhonkbalveld	Beebalveld
2022	1 (0,4)	1 (0,4)	1 (0,1)
2030	1 (0,4)	1 (0,4)	1 (0,1)
2040	1 (0,4)	1 (0,4)	1 (0,1)

Onder andere afhankelijk van het mede-/nevengebruik van velden is het mogelijk dat Blue Socks al haar activiteiten op een combinatieveld kan laten plaatsvinden. Dit veld moet dan ingezet kunnen worden voor alle vormen van honkbal en softbal (die de vereniging aanbiedt).

Deze aanpassing kan ertoe leiden dat er efficiënter met de ruimte omgegaan kan worden en/of dat (meer) ruimte kan worden geboden voor andere sporten op het sportpark. Of dit een reële optie is, moet samen met de vereniging nader onderzocht worden.

4.4 Korfbal

Veenendaal telt één korfbalvereniging. SKF is gevestigd op sportpark De Groene Velden I. Daar heeft zij de beschikking over zeven velden, waarvan vier volwaardige velden (40 bij 20 meter) en drie jeugdelden (24 bij 12 meter).

De vereniging had 41 teams ingeschreven bij een zaterdagcompetitie van het Koninklijk Nederlands Korfbalverbond (KNKV) in het seizoen 2022-2023. De

velden boden voldoende capaciteit voor dit aantal teams (tabel 4.5). De behoefte van de vereniging is gebaseerd op de richtlijn van het KNKV en gaat uit van standaardverenigingsactiviteiten van de bij de bond ingeschreven teams (wedstrijden en trainingen). Eventueel mede-/nevengebruik van de velden is hierin niet meegenomen.

We verwachten dat de huidige velden ook voldoende capaciteit bieden voor de potentiële nieuwe leden als gevolg van de bevolkingsgroei (tabel 4.5). Als de recente ledenafname standhoudt, neemt de veldbehoefte van de vereniging af, ondanks de bevolkingsgroei. Mogelijk verdwijnt dan richting 2030 de behoefte aan het vierde veld van 40 bij 20 meter, of zelfs die aan het derde veld van 40 bij 20 meter in de periode na 2030.

Tabel 4.5

Veldbehoefte korfbalvereniging SKF

(in aantallen, toekomstraming o.b.v. bevolkingsprognoses en stabiele sportdeelname)

Seizoen/jaar	Volwaardig veld (40 bij 20 meter)	Jeugdveld (24 bij 12 meter)
2022-2023	4 (3,4)	1 (0,7)
2030	4 (3,4)	1 (0,7)
2040	4 (3,7)	1 (0,8)

4.5 Tennis

Op de Veenendaalse sportparken liggen in totaal 31 tennisbanen. Het aanbod ten opzichte van het aantal inwoners is daarmee laag vergeleken met diverse referentiecijfers (tabel 4.6). Met name in gemeenten in de regio liggen relatief meer tennisbanen.

Bijna 1.800 inwoners van de gemeente waren in 2022 lid van een tennisvereniging. De tennisdeelname (2,6%) in Veenendaal was daarmee, in lijn met het aanbod, relatief laag (tabel 4.6).

De resulterende baandruk bedroeg 58 leden per baan. Deze druk is vergelijkbaar met het gemiddelde van de referentiegemeenten, maar lager dan het regionale gemiddelde (tabel 4.6).

De Veenendaalse tennisbanen worden gespeeld door TPV Spitsbergen, VTC en TV Veenendaal West. TPV Spitsbergen en VTC beschikten over een aantal tennisbanen dat in de bovenkant van hun behoeftebandbreedte viel in het seizoen 2022-2023, TV Veenendaal West beschikte over een aantal banen hoger dan de maximale behoefte (tabel 4.7).

Tabel 4.6**Aantal tennisbanen, ledenpercentage KNLTB en gemiddelde baandruk Veenendaal**

	Aantal banen per 25.000 inwoners		Ledenpercentage	Baandruk
Gemeente Veenendaal	11,5		2,6	58
VSG-regio Utrecht	17,2		4,4	71
Referentiegemeenten	14,4		3,0	59
Nederland	17,2		3,6	52

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2023; KNLTB via NOC*NSF, 2022.

Toelichting: de baandruk berekenen we door het aantal inwoners dat lid is van een tennisvereniging te delen door het aantal banen.

Behoeftelandbreedte

De baanbehoefte van de tennisverenigingen geven we weer in een landbreedte die volgt uit de toepassing van de richtlijn van de Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond (KNLTB). In hoeverre de minimale of de maximale variant van toepassing is voor een vereniging, is afhankelijk van diverse factoren, zoals de demografische opbouw van het ledenbestand en het aantal deelnemende teams aan de competities.

Tabel 4.7**Aanbod-behoefteteanalyse banen tennisverenigingen Veenendaal in het seizoen 2022-2023**

(In aantallen)

Sportpark	Vereniging	Aanbod	Behoefte			
			Minimaal		Maximaal	
Spitsbergen	TPV Spitsbergen	14	12	(11,5)	15	(14,8)
Dennenlaan	VTC	9	8	(7,3)	10	(9,4)
Ruisseveen	TV Veenendaal West	8	5	(4,8)	7	(6,2)
Totaal	-	31	-	(23,6)	-	(30,4)

De verwachte bevolkingsontwikkeling heeft, bij een stabiele sportdeelname, beperkte invloed op het aantal leden van de tennisverenigingen en daarmee de baanbehoefte (figuur 4.8). Het huidige aantal tennisbanen is voldoende in dit toekomstige scenario.

De recente ledengroei van de tennisverenigingen (zie hoofdstuk 2) kan niet los worden gezien van de coronamaatregelen. In de jaren daarvoor was namelijk sprake van een structurele daling van het aantal tennisleden in Veenendaal. Extrapolatie

van de recente ledenontwikkeling richting de toekomst zou leiden tot een sterke overschatting van het aantal benodigde tennisbanen.

Tabel 4.8

Verwachte ontwikkeling gemeentebrede behoefte aan tennisbanen in Veenendaal

(in aantallen, toekomstraming o.b.v. bevolkingsprognoses en stabiele sportdeelname)

	2022-2023	2030	2040
Minimale behoefte	23,6	23,6	24,6
Maximale behoefte	30,4	30,3	31,7

4.6 Voetbal

Op de Veenendaalse sportparken liggen 24 volwaardige voetbalvelden (pupillenvelden e.d. buiten beschouwing gelaten). Het aantal velden ten opzichte van het aantal inwoners is daarmee lager dan diverse referentiecijfers. Maar in Veenendaal is de helft van de velden kunstgrasvelden (tabel 4.9). Kunstgrasvelden kunnen intensiever worden belast dan natuurgrasvelden.

Ruim 4.700 inwoners van de gemeente waren in 2022 lid van een voetbalvereniging. De voetbaldeelname (6,9%) was daarmee relatief hoog (tabel 4.9). De resulterende velddruk was vergeleken met referentiecijfers ook hoog. Dit wordt gecompenseerd door het hoge percentage kunstgrasvelden.

Tabel 4.9

Aantal voetbalvelden, ledenpercentage KNVB en gemiddelde velddruk Veenendaal

	Velden		Ledenpercentage	Velddruk
	Aantal per 25.000 inwoners	Percentage kunstgras		
Gemeente Veenendaal	8,8	50	6,9	196
VSG-regio Utrecht	7,9	44	6,5	204
Referentiegemeenten	9,3	32	6,3	180
Nederland	11,7	25	6,9	151

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2023; KNVB via NOC*NSF, 2022.

Toelichting: de velddruk berekenen we door het aantal inwoners dat lid is van een voetbalvereniging te delen door het aantal velden.

De voetbalvelden liggen verspreid over vier sportparken. Zij beschikken naast de volwaardige velden ook over twee velden met afwijkende (kleinere) afmetingen. Deze worden alleen ingezet voor trainingen.

Op sportpark De Groene Velden II zijn twee voetbalvereniging gehuisvest: SV Panter en VV Veenendaal. Dit geldt ook voor sportpark Panhuis met GVVV en VV DOVO. De velden zijn verdeeld over de verenigingen. Er vindt geen medegebruik van de velden tussen de verenigingen plaats.

De voetbalverenigingen hadden in totaal 229 teams ingeschreven bij een zaterdagcompetitie van de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB) in het seizoen 2022-2023. Zij hadden geen teams in een zondagcompetitie ingeschreven. We constateren bij twee verenigingen knelpunten (tabel 4.10).

VRC en VV DOVO hadden gedurende het seizoen behoefte aan een extra wedstrijdveld voor het aantal teams. De andere voetbalverenigingen beschikten over (ruim) voldoende veldcapaciteit voor zowel de wedstrijden als de trainingen. Gemeentebreed waren daarmee voldoende velden aanwezig voor het aantal teams.

De behoefte van de verenigingen is gebaseerd op de richtlijn van de KNVB en gaat uit van standaardverenigingsactiviteiten van de bij de bond ingeschreven teams (wedstrijden en trainingen). Eventueel mede-/nevengebruik van de velden is hierin niet meegenomen.

Tabel 4.10

Aanbod-behoefteanalyse velden voetbalverenigingen Veenendaal in het seizoen 2022-2023

(in aantallen)

Sportpark	Vereniging	Aanbod		Behoefte	
		*Natuurgras	**Kunstgras	Wedstrijdsvelden	Trainingsvelden
Spitsbergen	VRC	2	3	6 (6,0)	3 (3,1)
De Groene Velden I	De Merino's	3 + 0,5***	1	3 (2,3)	1 (1,1)
De Groene Velden II	SV Panter	2 + 0,5***	-	1 (0,6)	1 (0,3)
De Groene Velden II	VV Veenendaal	2	1	3 (2,4)	1 (1,2)
Panhuis	GVVV	1	3	4 (4,0)	2 (2,0)
Panhuis	VV DOVO	2	4	7 (6,5)	3 (3,2)
Totaal	-	12 + 0,5 + 0,5	12	- (21,9)	- (10,9)

* Natuurgrasvelden worden uitsluitend voor wedstrijden **of** trainingen gebruikt.

** Kunstgrasvelden worden voor wedstrijden **en** trainingen gebruikt.

*** De halve natuurgrasvelden worden alleen voor trainingen gebruikt.

De verwachte bevolkingsontwikkeling leidt, bij een stabiele sportdeelname, na 2030 tot een toename in het aantal leden van de voetbalverenigingen. In hoeverre extra velden nodig zijn, is afhankelijk van waar de nieuwe leden zich aanmelden. In theorie zijn er geen extra velden nodig, omdat de bestaande overcapaciteit bij de verenigingen kan worden benut (tabel 4.11).

Een stabiele sportdeelname zou overigens tegen de trend in zijn van de laatste jaren. De voetbaldeelname in de gemeente is namelijk afgenomen (zie hoofdstuk 2).

Tabel 4.11**Verwachte ontwikkeling gemeentebrede behoefte aan voetbalvelden in Veenendaal**

(in aantallen, toekomstraming o.b.v. bevolkingsprognoses en stabiele sportdeelname)

	Wedstrijdvelden	Trainingsvelden
2022-2023	21,9	10,9
2030	21,9	11,0
2040	23,3	11,7

We hebben hierboven de behoefte per vereniging weergegeven. Wanneer de verenigingen op de sportparken De Groene Velden (II en/of I en II) en Panhuis de velden met elkaar zouden delen, kunnen onder de streep meer leden gefaciliteerd worden.

4.7 Overige sporten

Voor onderstaande sporten zijn geen richtlijnen of normen voorhanden waarmee we een indicatie van de behoefte van de verenigingen kunnen geven.

Atletiek

Veenendaal beschikt over één volwaardige atletiekaccommodatie op sportpark Spitsbergen. De Veenendaalse Atletiek Vereniging (VAV) maakt gebruik van de accommodatie.

De accommodatie bestaat uit een kunststof rondbaan van 400 meter met zes lanen, inclusief een bak voor steeplechase. Op het middenterrein zijn voorzieningen aanwezig voor alle gangbare spring- en werpsdisciplines.

VAV telde in het seizoen 2022 553 leden. Gemiddeld telt een atletiekvereniging in Nederland circa 430 leden. De grootste atletiekvereniging in Nederland telt bijna 2.000 leden (Ruikes & Schadenberg, 2022).

Bij een stabiele sportdeelname – dat wil zeggen als in de toekomst hetzelfde aandeel inwoners lid is van een atletiekvereniging als in 2023 – loopt het aantal leden van VAV door de bevolkingsgroei licht op richting 600 in 2040. Maar dit zou tegen de trend van de afgelopen jaren in zijn. In hoofdstuk 2 hebben we gezien dat de atletiekdeelname in Veenendaal is teruggelopen, ondanks een bevolkingsgroei.

Fierljeppen

Op sportpark De Groene Velden I wordt een springbak voor fierljeppen gerealiseerd. De geplande springbak is geschikt voor de jeugd tot en met 12 jaar. Fierljepvereniging De WERV (in oprichting) zal hoofdgebruiker van de voorziening worden,

Frisbee

Frisbeevereniging Veenendaal Tijgers maakt gebruik van een van de velden op sportpark De Groene Velden I.

Jeu de boules

Op sportpark De Groene Velden I liggen twintig buitenbanen voor jeu de boules. Deze worden gebruikt door jeu-de-boulesvereniging Les Sabots. De vereniging beschikt ook over tien binnenbanen op het sportpark.

Padel

Veenendaal telt acht padelbanen: zes bij TPV Spitsbergen op sportpark Spitsbergen en twee bij VTC op sportpark Dennenlaan. De gemeente heeft daarnaast een vergunning afgegeven voor de realisatie van drie extra padelbanen bij TPV Spitsbergen.

Schaatsen/skaten

Een combinatierondbaan van 330 meter ligt op sportpark De Groene Velden II. Het asfalt is geschikt om op te skaten, en kan bij vorst onder water worden gezet om een ijsvloer te creëren voor schaatsen.

Touwtrekken

Touwtrekvereniging Veense Boys is met een natuurgrasveld (circa 2.500 vierkante meter) gehuisvest op sportpark De Groene Velden II. De vereniging beschikt ook over een overdekte trainingsaccommodatie op het sportpark.

Wielersport

Sportpark Waardgelder huisvest de wielersport. Op het sportpark ligt een verlicht wiel- en veldritparcours. De accommodatie wordt gebruikt door wielervereniging AXA Valleirenners.

Buitensportverenigingen aan het woord

Sportservice Veenendaal heeft in het voorjaar van 2023 een verenigingsmonitor afgenomen. In deze bevraging heeft zij onder andere vragen over de accommodatiebehoefte opgenomen.

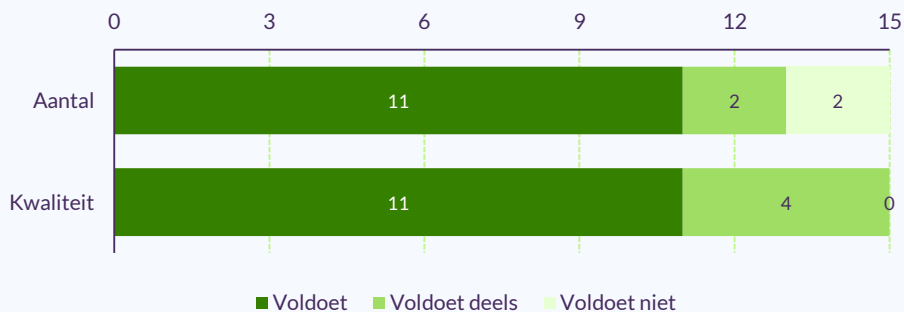
Vijftien verenigingen die gebruikmaken van de sportparken in Veenendaal in het seizoen 2022-2023 hebben de verenigingsmonitor ingevuld. Al deze verenigingen zijn in hoofdstuk vier opgenomen.

Elf verenigingen gaven aan dat het aantal velden of banen waar zij gebruik van maken voldoende capaciteit biedt. Bij vier verenigingen was dit slechts deels of niet het geval (figuur 4.2). Ook elf verenigingen geven aan dat de kwaliteit van de velden/banen voldeed aan hun behoefte.

Figuur 4.2

Beoordeling door buitensportverenigingen of verschillende aspecten van de velden/banen op de sportparken in Veenendaal voldoen aan hun behoefte

(in aantallen, n=15)

Bron: Sportservice Veenendaal, Verenigingsmonitor, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Bij de gemeente Veenendaal en Sportservice Veenendaal is bekend welke verenigingen belemmeringen in het aanbod ervaren en bij welke accommodaties.

Bij twee verenigingen komen de resultaten uit de aanbod-behoefte analyse niet overeen met hun beoordeling over de verhouding tussen het aanbod en de behoefte. Een van hen gaf aan over voldoende capaciteit te beschikken, waar wij een normatief tekort constateren. De andere vereniging gaf juist aan een tekort te hebben, terwijl volgens de richtlijn voldoende capaciteit beschikbaar was.

Conclusie & aanbevelingen

In dit hoofdstuk zetten we de belangrijkste conclusies op een rij, geven we een beschouwing op de resultaten en baseren we hier een aantal aanbevelingen op.

5.1 Conclusie

De gemeente stelt binnen- en buitensportaccommodaties beschikbaar voor de beoefening van (georganiseerde) sport. Hiervoor heeft zij geen taakstelling. Wel moet zij zorgen voor voldoende binnensportaccommodaties voor het bewegingsonderwijs. Uit onze analyses volgen onderstaande conclusies over het aanbod aan sportaccommodaties in de gemeente:

Voor de inwoners van Veenendaal is relatief veel ruimte aanwezig voor het beoefenen van zaalsporten.

- In de gemeentelijke binnensportaccommodaties wordt relatief veel gesport. Er bestaan in de sporthallen beperkt mogelijkheden tot intensivering.
- De verwachte bevolkingsontwikkeling vormt geen directe aanleiding tot aanpassing van het aanbod.

Het aanbod aan gymnastieklokalen knelt met de (toekomstige) behoefte vanuit het bewegingsonderwijs. We identificeren drie gebieden waar dit het geval is:

- In Veenendaal-Centrum biedt gymzaal Zoete Inval op middellange termijn onvoldoende capaciteit voor de scholen in de wijk.
- Gymzaal Panorama is de gymlocatie voor drie basisscholen in Veenendaal-Zuidoost. De capaciteit van de gymzaal is hiervoor ontoereikend.
- Het CLV (Zuidoost) moet van drie binnensportaccommodaties gebruikmaken voor het bewegingsonderwijs. Eén daarvan is sporthal Oost in Veenendaal-Noordoost
 - De afstand tot de sporthal voor het CLV is hoger dan de normafstand.
 - De sporthal wordt ook gebruikt door vier basisscholen. De capaciteit van de sporthal is ontoereikend voor alle gymlessen.
- De meeste buitensportverenigingen hebben (ruim) voldoende velden of banen beschikbaar. Zij kunnen alle wedstrijden en trainingen gedurende het seizoen goed laten plaatsvinden.
 - De hockey- (1), honk- en softbal- (1), korfbal- (1) en tennisverenigingen (4) hebben voldoende capaciteit beschikbaar.
 - Van de zes voetbalverenigingen constateren we alleen bij VRC en VV Dovo knelpunten. Zij hebben behoefte aan een extra wedstrijdveld ten opzichte van het huidige aanbod.
 - We verwachten geen grote verandering in de behoefte aan velden en banen op de sportparken.

5.2 Interpretatie

De behoefte aan sportaccommodaties vanuit de (georganiseerde) sport hebben we bepaald aan de hand van richtlijnen. De uitgangspunten achter deze richtlijnen hebben we niet lokaal getoetst. De lokale situatie kan afwijken van de standaardsituatie waarvan we uitgaan. De resultaten uit de verenigingsmonitor, afgenomen door Sportservice Veenendaal, komen wel in grote lijnen overeen met de uitkomsten van de toepassing van de richtlijnen.

Capaciteitstekorten bij sportverenigingen hoeven niet opgelost te worden door uitbreiding van het sportareaal. De gemeente Veenendaal heeft als ambitie om het bestaande areaal intensiever te benutten. Zo kan ze bij voetbal eerst kijken naar de overcapaciteit bij vier verenigingen om de tekorten bij de andere twee op te lossen.

De zorgplicht van de gemeente Veenendaal voor het bewegingsonderwijs heeft in beginsel betrekking op gymnastieklokalen. Maar het bewegingsonderwijs kan ook plaatsvinden op andersoortige (sport)accommodaties. Het is niet bekend in hoeverre scholen in Veenendaal het verplichte aantal gymlessen (gaan) verzorgen voor hun leerlingen.

5.3 Aanbevelingen

Allereerst verdient het aanbeveling om bovenstaande uitkomsten en interpretatie te bespreken met de verenigingen en schoolbesturen, en waar nodig de conclusies aan te scherpen.

Op (middellange) termijn moet een oplossing komen voor de huisvesting van het bewegingsonderwijs waar dit knelt. Hierbij kan capaciteitsuitbreiding in Veenendaal Zuidoost overwogen worden, waar De Blink VSO en het Christelijk Lyceum zijn gevestigd.

Op korte termijn moeten (deze) scholen (op een andere manier) in staat gesteld worden om het verplichte aantal gymlessen voor hun leerlingen te verzorgen. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente en de schoolbesturen. Om te komen tot kwalitatief hoogwaardig bewegingsonderwijs dat aansluit op de leerdoelen en past binnen de bredere inroostering van scholen, is goed overleg hierbij van belang.

Bronnen

Gemeente Veenendaal (2015). *Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs*.

Gemeente Veenendaal (2019). *Beleidskader sport en bewegen 2020 – 2023*.

Gemeente Veenendaal (2020a). *Sportakkoord Veenendaal 2020 – 2023*.

Gemeente Veenendaal (2020b). *Integraal Huisvestingsplan onderwijs 2021-2024*.

Gemeente Veenendaal (2021). *Omgevingsvisie Veenendaal 2030*.

Hoekman, R., & Schadenberg, B. (2023). *Onderbenutting van sportaccommodaties*. Mulier Instituut.

Hoekman, R., & Van der Maat, K. (2017). *Monitor Lokaal Sportbeleid 2016*. Mulier Instituut.

Hoekman, R., Hoenderkamp K., & Van der Poel, H. (2013) *Sportaccommodaties in beeld*. Mulier Instituut.

Hoekman, R., Schots, M., & Ruikes, D. (2022). *Jaarrapport duurzame sportinfrastructuur*. Mulier Instituut.

Hoekman, R. (2018). *Sport policy, sport facilities and sport participation*. Radboud Universiteit.

Hoogendam, A., Ruikes, D., & Hoekman, R. (2021). *Monitor Lokaal Sportbeleid 2020*. Mulier Instituut.

KVLO (2023). *Document overzicht leerlijnanalyse*.

Lucassen, J., Van der Roest, J., Brandsema, A., Davids, A., Elling, A., Ter Haar, M., ... & Waardenburg, M. (2018). *Sportverenigingen in Nederland*. Mulier Instituut.

Schadenberg, B. (2022). Ontwikkeling uitbesteding gemeentelijk sportbeleid in beeld. *Sport & Gemeenten*, 70(1), 50-52.

Schadenberg, B., Hoenderkamp, K., & Hoekman, R. (2020). *Binnensportaccommodaties in Nederland*. Mulier Instituut.

Schots, M., & Schadenberg, B. (2020). *Open sportparken in Nederland*. Mulier Instituut.

Slot-Heijs, J., Vrieswijk, S., Bronkhorst, A., & Lucassen, J. (2022). *Lichamelijke opvoeding en sport in het voortgezet onderwijs*. Mulier Instituut.

Slot-Heijs, J., Vrieswijk, S., & Lucassen, J. (2021). *Bewegingsonderwijs en sport in het primair onderwijs 2021: 2-meting*. Mulier Instituut.

Van der Poel, H., Hoenderkamp, K., Hoekman, R., Bakker, S., Davids, A., Hoffmans, W., ... & Scholten, V. (2016). *Sportaccommodaties in Nederland: kaarten en kengetallen*. Mulier Instituut.

Vrieswijk, S., & Schadenberg, B. (2023). *Huisvesting bewegingsonderwijs: gemeentelijk perspectief op de wettelijke verplichting in het primair onderwijs*. Mulier Instituut.

Bijlage 1 – Afstandsmatrix onderwijslocaties en binnensportaccommodaties

Tabel 4.12

Afstandsmatrix scholen en binnensportaccommodaties gemeente Veenendaal in het schooljaar 2023-2024 (1/2)

(in kilometers, gemeten over de weg)

Wijk	School	Centrum	Noordoost				Zuidoost			
		Zoete Inval	Aller Erf	Oost	Zuiderkruis	CLV	Goud- mos	Lariks- laan	Panorama	SKF
Centrum	Basisonderwijs									
	Al Amana	0,0	0,8	2,2	1,1	2,6	3,0	2,5	1,4	2,0
	De Plantage	0,0	0,8	2,2	1,1	2,6	3,0	2,5	1,4	2,0
	Dr. C. Steenblok	0,0	0,8	2,1	1,1	2,5	2,9	2,4	1,4	1,9
Noordoost	Basisonderwijs									
	Balans	2,2	2,1	0,0	1,0	3,7	3,7	3,4	2,4	2,1
	De Bron	2,2	2,1	0,0	1,0	3,7	3,7	3,4	1,8	2,1
	Het Erf	0,7	0,1	2,2	1,2	3,0	3,5	2,9	1,9	2,3
	t Speel-Kwartier	1,6	1,6	0,6	0,5	3,1	3,2	2,9	1,9	1,6
	Tamim	2,2	2,1	0,0	1,0	3,7	3,7	3,4	2,4	2,1
	Speciaal onderwijs									
	C. P. van Leersum SO	1,6	0,8	2,1	1,4	3,9	4,2	3,7	2,6	2,5
	De Windroos SBO	1,2	1,2	1,0	0,1	2,7	3,0	2,5	1,5	1,4
Zuidoost	Basisonderwijs									
	De Burcht	3,0	3,6	3,7	3,0	0,9	0,0	0,8	2,3	2,1
	De Ceder*	2,4	2,9	3,3	2,3	0,6	0,6	0,2	1,6	1,6
	De Bron - Fuikenweide	1,3	1,7	2,0	1,1	1,9	2,0	1,5	0,8	0,9
	Mozaïek Petenbos	3,0	3,6	3,7	3,0	0,9	0,0	0,7	2,2	2,1
	De Vlieger	1,4	1,8	2,0	1,2	1,8	1,9	1,4	0,8	0,9
	Speciaal onderwijs									
	De Blink VSO	1,4	2,0	2,3	1,4	1,4	2,0	1,5	0,6	1,4
	Voortgezet onderwijs									
	Christelijk Lyceum	2,6	3,1	3,7	2,7	0,0	0,9	0,6	2,0	2,0

* De Ceder heeft twee nabijgelegen locaties in Veenendaal-Zuidoost.

Toelichting: de groen gearceerde cellen zijn de accommodaties waar de scholen het bewegingsonderwijs geven

Tabel 4.13

Afstandsmatrix scholen en binnensportaccommodaties gemeente Veenendaal in het schooljaar 2022-2023 (2/2)

(in kilometers, gemeten over de weg)

Wijk	School	Zuidwest				Noordwest		West			
		Binnen-ronde	De Vallei	De Blink	Rem-brandt	Gouver-neurslaan	Trom-melaar	't Kof-schip	ICgelaar	Lan-ICgelaar	West
Zuidwest	<i>Basisonderwijs</i>										
	Juul	0,3	0,9	0,7	0,6	2,4	1,2	0,8	1,6	2,1	1,6
	Patrimonium – hfd.	0,6	1,3	0,9	0,4	2,3	1,1	1,4	2,1	2,4	2,0
	Patrimonium – dis.	0,1	1,1	0,8	0,6	2,3	1,1	1,0	1,7	2,2	1,8
	<i>Speciaal onderwijs</i>										
	De Blink SO	0,9	0,9	0,0	0,5	2,2	1,0	1,0	1,7	2,0	1,5
	<i>Voortgezet onderwijs</i>										
	Het Perron	1,1	0,4	1,1	0,7	1,6	0,4	1,1	1,5	1,3	1,2
	Rembrandt College	0,5	1,0	0,6	0,1	2,0	0,7	1,1	1,8	2,1	1,6
	<i>Basisonderwijs</i>										
Noordwest	Aan de Basis*	1,1	0,7	1,0	0,7	1,5	0,1	1,5	1,8	1,4	1,5
	Alex	1,6	0,6	1,5	1,2	1,3	0,6	1,3	1,5	0,9	1,2
	Johannes Calvijn**	1,1	0,7	1,1	0,7	1,4	0,1	1,4	1,8	1,4	1,5
	Max	2,0	1,4	1,9	1,6	0,5	1,2	2,1	2,3	1,4	1,9
	Rehoboth	2,6	2,2	2,5	2,2	0,7	1,8	2,9	3,1	2,3	2,8
	TOV	1,6	0,8	1,5	1,2	1,5	0,6	1,5	1,7	1,1	1,4
	<i>Basisonderwijs</i>										
West	Achtbaan	1,8	0,7	1,5	1,5	1,9	1,1	1,0	0,9	0,6	0,5
	De Grondtoon	2,7	1,5	2,4	2,3	2,1	1,8	1,7	1,1	0,4	0,9
	De Schakel	2,3	1,1	1,9	1,9	1,7	1,4	1,5	1,1	0,1	0,7
	De Vuurvlinder	1,8	0,7	1,5	1,5	1,9	1,1	1,0	0,9	0,6	0,5
	Het Baken I	1,1	0,8	1,0	1,1	2,5	1,6	0,0	0,8	1,5	0,8
	Het Baken II	1,6	0,9	1,5	1,5	2,5	1,7	0,7	0,3	0,9	0,2
	<i>Voortgezet onderwijs</i>										
	Ichthus College	1,9	1,1	1,7	1,8	2,7	1,9	0,9	0,0	1,1	0,4

* Aan de Basis heeft twee nabijgelegen locaties in Veenendaal-Noordwest.

** Johannes Calvijn heeft twee nabijgelegen locaties in Veenendaal-Noordwest.

Toelichting: de groen gearceerde cellen zijn de accommodaties waar de scholen het bewegingsonderwijs geven

Björn Schadenberg
b.schadenberg@mulierinstituut.nl

Audrey Kusters
a.kusters@mulierinstituut.nl